

Eiropas Sociālā fonda

finansēts un LNS valdes realizēts projekts «Mēs — sabiedrības daļa I»

Tūkstoš pasākumu, desmit tūkstoš apmeklētāju

Ilze Kopmane

— ar šādiem skaitļiem varētu raksturot projekta «Mēs — sabiedrības daļa I» aktivitātes kvantitatīvā ziņā. Bet, kas slēpjas zem šiem skaitļiem, — par to sarunā ar projekta ieviešanas koordinatori LNS valdes projektu menedžeri AGNESI VALDMANI.

Katram pasākumam, jebkuram darbam — lielam vai mazam — ir sava mērķis, kāpēc to vispār darām. Kādi pēc savas ievirzes būs šie daudzie pasākumi — informējoši, izglītojoši, izklaides?

Projekta mērķis ir rosināt, aktivizēt nedzirdīgos cilvēkus, lai viņi atgrieztos sabiedriskā dzīvē, darba tirgū un sāktu patstāvīgi risināt savas sociālekonomiskās problēmas. Visi praktiskie pasākumi virzīti uz šādu rezultātu sasniegšanu, un tiem būs visdažādākais raksturs, arī tāds, kā minejāt.

Lūdzu, paraksturojiet konkrēti šos pasākumus!

Lai tie būtu pēc iespējas saprotamāki un sniegtu lielāku labumu, nav nekas izgudrots no jauna, bet saturiski bagātināti jau tradicionālie pasākumu veidi — koplasiņas, lekcijas, tematiskie un tradīciju pasākumi, izbraukumi, individuāls un

grupu apmācības, radošās nometnes, interešu klubi, pieredzes apmaiņas un izziņas braucieni, pārgājieni, mākslinieciskās pašdarbības iniciatīvas utt.

Tātad projektā aptverti visi Latvijas reģioni. Vai šo aktivitāšu plānošanā iesaistītas arī reģionālās biedrības?

Citādi tas nemaz nebija iespējams. Biedrību vadītāji vai speciālisti šajā projektā ir motivācijas pasākumu organizatori, un viņi arī plānoja minētos pasākumus, ņemot vērā katra īpašās vajadzības. Protams, uz vietas darbā tiks iesaistīti arī brīvprātīgie. Šādu projekta ievirzi pēc būtības es definētu kā nedzirdīgo cilvēku pašpalīdzības organizēšanu valsts mērogā.

Vai tā skars arī citus nedzirdīgos, kuri nav LNS biedri?

Bez šaubām. Projekts tieši virzīts uz neaktīvākās nedzirdīgo sabiedrības daļas rosināšanu līdzdalībai, motivācijas radīšanai, lai tā aktivizētos, apzinot savu vietu ne tikai nedzirdīgo komūnā, bet arī vispār sabiedrībā.

Kas ir vadības grupā, un ko darīs pārējie projektā iesaistītie palīgi?

Vadības grupā ir A.Pavļins — projekta vadītājs; A.Valdmane — ieviešanas koordinatore; I.Kopmane — atbildīgā par publicitāti; I.Rože — projekta grāmatvede. ➔

Šajā numurā

Godātie lasītāji! Jūsu uzmanībai LNS jaunais projekts «Mēs sabiedrības daļa I», kura aktivitātes finansēs Eiropas Sociālais fonds.

Šajā «KS» numurā lasīsit pārdomas, secinājumus un atziņas, kurus izsaka nedzirdīgo sabiedrības pārstāvji, motivējot savu līdzdalību nedzirdīgo organizācijā, apliecinot kopības un vienotības izjūtu.

Projektā iesaistīto Latvijas nedzirdīgo

Motivācijas projekta koordinatore – Agnese

kopienas vadītāju domas par iecerētās motivācijas programmas realizāciju.

Motivācija – tas ir pamats, uz kā balstās visa LNS un katra nedzirdīgā vēlme un ievirze uz izglītību, darbu, savu talantu izkopšanu, līdzdalību sabiedriskās aktivitātēs.

Kas motivē mūsu Jaudis izlemt, rīkoties, apliecināt sevi kā savas dzīves noteicēju? Kā integrēties, būt līdztiesīgam mūsdienu sabiedrībā?

Kas mudina ieinteresēti darboties savas kopienas un sevis paša pilnveidošanā, vēstures un tradīciju saglabāšanā, kultūras attīstībā?

Par to šajā un citos «KS» numuros, jo faktiski visa cilvēka dzīve balstās uz noteikta pamata, uz vērtību sistēmas, ko veido viņa paša izvēlētā motivācija.

Lasiet sarunu ar frizieri Zani!

Pielikumos – LNSF Statūtu projekts un tematiskās lapas «Tavas tiesības un iespējas strādāt».

«Tauta spriež...». LNS forumā — 2005

Tūkstoš pasākumu...

Sākums 4.lpp.

Bez tam atsevišķus uzdevumus veiks Ā.Medne — konsultante informācijas tehnoloģiju jautājumos; D.Piterniece — atbildīgā par praktiskiem jautājumiem, kas saistīti ar nodarbinātību (abas Rīgā dzīvojošiem nedzirdīgiem cilvēkiem); M.Piterniece — motivācijas pasākumu organizatore Tukumā, Jelgavā; J.Groma — atbildīgā par to pašu KC «Rītausma» un L.Janševska — motivācijas otrās programmas izstrādātāja.

□ Kā to saprast — vai top vēl kāds projekts turpinājumā šim?

Tā tas ir iecerēts pašā sākumā, tāpēc šis projekts tā arī saucas «Mēs — sabiedrības daļa I». Kad atkal tiks izsludināts projektu konkurss, mums jābūt gataviem tajā piedalīties ar nākamo ieceri jau augstākā pakāpē.

Tāpēc strādās apakšgrupa L.Janševskas vadībā, kas sagatavos projektu «Mēs — sabiedrības daļa II». Tajā galvenā uzmanība būs pievērsta tieši nodarbinātībai, zemo darba prasmju paaugstināšanai.

□ Kāds ir pašreizējā projekta finansējums?

2005. gadā visiem iecerētiem pasākumiem būs nepieciešami 32.3 tūkst. latu, 2006. gadā — 16.1 tūkst. Šī nauda pa-

redzēta darbam no 2005. gada maija līdz 2006. gada aprīlim, tātad vienam gadam. Projekta finansējums pamatā ir no Eiropas Sociālā fonda un valsts budžeta.

□ Ko jūs teiktu projektā iesaistītiem darītājiem un tiem, kas piedalīsies kā vērotāji, apmeklētāji, guvēji?

Darītājiem — pēc iespējas sekmīgāk apgūt savus jaunus pienākumus un sekmīgi pildīt tos. Apmeklētājiem — izmantojiet šo unikālo piedāvājumu mainīt savu dzīves kvalitāti caur informāciju, izglītību, nodarbinātību, jaunu prasmju un sabiedrības sapratnes vairošanu. Lai mums visiem veicas! ♦

Motivācija: darboties savā biedrībā**«Ko man deva mana biedrība?»**

Jūsu uzmanībai LNS Goda biedra Jura Smona sabiedriskās dzīves gājums. Tajā vēlējamies izzināt motīvus, pamatojumu tam, kas mudināja viņu vairāk nekā pusgadsimtu enerģiski iesaistīties LNS dzīves norisēs, dažādās aktivitātēs savā — Rīgas biedrībā un Jūrmalas grupā.

□ Smona kungs, jūs esat LNS biedrs no 1947. gada un vadāt daudzus gadu desmitus savu Jūrmalas grupu. Tātad esat iemantojis biedru uzticību daudzu gadu garumā. Kā Jūs pats to varat izskaidrot?

Man vienmēr interesējis viss, kas notiek mūsu biedrībā — kādas iespējas ir nedzirdīgajiem cilvēkiem, kādos pasākumos, nodarībās viņi var piedalīties, kādu palīdzību var saņemt gan no LNS, gan no valsts. To esmu savējiem stāstījis, par to iestāties. Acīmredzot tāpēc arī jūrmalnieki mani vienmēr ievēlēja par savu vadītāju.

□ Kur jūs ņemat šīs zināšanas, informāciju, ko stāstīt tālāk?

Esmu aktīvi sekojis līdz LNS sabiedriskajai dzīvei, piedaloties LNS pasākumos — plēnumos, semināros, konferencēs, sēdēs, apmācībās utt. Gan kā dalībnieks, apmeklētājs kultūras un sporta pasākumos. Vienmēr par to izstāstu saviem biedriem.

□ Kādā veidā kontaktējaties ar gru-

pas biedriem palielajā teritorijā?

Jūrmalas grupa apvieno 30 biedrus, kuri izkaisīti dzīvo diezgan lielā teritorijā. Taču man šajos gados izdevās atrast tādas darbības formas, kas mūs spēj vienot kopīgam darbam. Tās ir mūsu grupas sapulces, kopīga pasākumu apmeklēšana KC «Rītausma», kā arī manas vizītes pie biedriem mājās. It īpaši, tuvojoties svētkiem, piemēram, Ziemassvētkos.

□ Kā jūs vērtējat LNS darbību nedzirdīgo cilvēku interešu aizstāvībā, palīdzībā viņiem dažādos dzīves gadījumos?

Domāju, ka savienība 85 gadus varējusi pastāvēt tikai tāpēc, ka vienmēr tās darbība bijusi motivēta — virzīta uz nedzirdīgo kopienas tradīciju saglabāšanu, attīstīšanu un tās vajadzību maksimālu nodrošināšanu.

Lai kādi laiki pāri brāzušies, mūsu ļaudis bijuši stipri savā vienotībā. Tieši mūsu nedzirdība mūs vienojusi — kultūra, zīmju valoda, vēsture, kas bagāta ar tik daudziem notikumiem. Tas ir spēks, ko man devusi mana biedrība.

□ Kā jūs personiski esat izjutis biedrības gādību?

Man un mūsu biedriem dota iespēja dzīvot interesantu dzīvi, neraugoties uz klusuma valstību, kurā jādzīvo.

Piemēram, es pats biedrībā iestājos tūlīt pēc skolas beigšanas. Kad vajadzēja darbu, to dabūju Nedzirdīgo biedrības sistēmā Rīgas uzņēmumā. Biju grāmatzējijs, kopmītnes audzinātājs, fizikultūras instruktors, riteņbraukšanas treneris, vēlāk Centrālās valdes organizators, kultūras namā «Rītausma» mākslinieks — dekorators utt.

Līdztekus darbam pats aktīvi sportoju — slēpoju, lēcu no trampolina, orientējos, ar ve-

losipēdu braucu, makšķerēju. Piedalījos pašdarbībā — ar drāmas ansambli apbraucām vai visu padomiju. Darbojos fotostudijā, starp citu, biju arī «Kopsoli» fotokorespondents... Lūk, to visu esmu varējis darīt, pateicoties savai biedrībai! No tās smēlos zināšanas, pašapziņu, pārliecību par to, ka varu, spēju izdarīt, par to, ka nedzirdība nav šķērslis pilnvērtīgai dzīvei. Vai man tas viss būtu bez mūsu biedrības?

□ Bet kā jūsu attiecības veidojās ar dzirdīgo pasauli?

Var teikt, samērā veiksmīgi. Deviņu mēnešu kursos izmācījos par metinātāju. Viegli nebija — lekcijas notika krievu valodā, tās pierakstīja mans grupas biedrs Leons, pēc tam mājās sieva man tās iztulkoja latviešu valodā. Tomēr pārbaudījumus izturēju vienlīdzīgi ar visiem, bez atlaidēm. Pēc tam vēlreiz mācījos, lai savu 4. kategorijai paceltu līdz pašai augstākajai — 6. kategorijai.

Darba kolektīvi, cilvēki apkārt un priekšnieki gadījās labi. Viena lieta bija — nevarēju strādāt ar gāzi (nedzirdēju skaņu), tāpēc apguvu metināšanu ar elektrību. Par labu darbu vairākus apbalvojumus saņēmu, «karājos» Goda plāksnē.

□ Jā, tiešām daudz esat paspējis paveikt, piedalīties, paspēt būt klāt... Kāds būtu jūsu vērtējums jaunajai paaudzei?

Esmu jau krietni gados, un laiks atiet malā no aktīvās pozīcijas. Arī grupas vadību ceru nodot jaunākās rokās. Tagad jādarbos jaunajiem jaunā garā, saskaņā ar Eiropas prasībām.

Bet, lai kādi arī būtu plāni, ieceres, projekti, nemainīgi mūsu biedrībai jāpaliek savā vietā un veidā kā nedzirdīgo sabiedrības vienotībai, tās tradīciju saglabātājam un mūsu priekšteču atstātā mantojuma vairošanā. Tikai stiprā kopībā, gudru cilvēku vadībā mēs varēsim noturēties straujajā, mainīgajā laika ritumā. Lai veicas jaunajiem! ♦

Motivācija: veidot savu vēsturi

Esam uzticīgi savai biedrībai

LNS forumā kā nekur citur spilgti iezīmējās paaudžu pēctecība. Kopā bija mazi, jaunieši, pieaugušie un pavisam cienījama gadagājuma cilvēki — zālē, uz skatuves, lekciju telpās, atklāšanas un noslēguma ceremonijās... LNS ļaudis ir tie, kas vēsturi raksta ar saviem darbiem un nodzīvotiem gadiem. To vidū — arī LNS Goda biedri. Te daži no viņiem!

DZIDRA SILINA,
Plavīnu
biedrība

«Biedrībā esmu jau 45 gadus. Kāpēc iestājos? Atceros, atnāca pie manis biedrības

priekšnieks un lūdza palīdzēt grāmatveidības lietās. Nespēju atteikt, strādāju lielākoties sabiedriskā kārtā. Ātri vien iesaistījos arī visādos pasākumos — pašdar-

bībā, sportā (slēpošanā, riteņbraukšanā), rīkojām maskuballes, lekcijas, braucām ekskursijās. Jutos savā biedrībā labi — biju vajadzīga citiem biedriem un viņi man arī.

Ilgus gadus strādāju kopā ar labu cilvēku, saprotošu biedru, zinošu priekšnieci — Onu Grigoroviču. Daudz paveicām, lai mūsu ļaudis būtu iepriecināti.

Jaunajiem ļaudīm novēlu stiprināt savu biedrību ar darbu, izdomu, enerģisku rīcību.

Glābājiēt tradīcijas, kuras mēs sākam. Izdomājiēt un sāciēt savas jaunas lietas. Lai veicas visiem kopā, jo viens nekad nespēs to, ko spēj daudzi.»

VIKTORS JONINS,
Daugavpils biedrība

«Esmu LNS biedrs vairāk nekā 50 gadus. Visu mūsu nostrādāju Daugavpils uzņēmuma grāmatiesiešanas iecirknī, pēc tam galdniecībā.

Vienmēr esmu tiecies pēc sabiedrības, tāpēc aktīvi iesaistījos teātra spēlēšanas,

dejošanas un pantomīmas nodarbībās, fotografēju, sportoju. Tā biedrības klubs man kļuvis kā otrās mājas, kur varu atpūsties, uzzināt daudz ko jaunu, vairot dzī-

vesprieku un apgūt pārliecību par savu varēšanu.

Jau no bērnības pieradu pie grūtībām, kad trīs gadu vecumā zaudēju dzirdi (basām kājām skraidot sniegā, saslimu ar vidusauss iekaisumu). Labi, ka man atradās darbs starp likteņbiedriem. Tur nejutos vientuļš, atradu draugus, nodibināju ģimeni, daudz ko uzzināju. Ir labi, ka LNS pratusi saglabāt savu vienotību jau vairāk nekā 85 gadus. Tas mūs, nedzirdīgos, padara stiprākus šajā jaunajā laikā, kas no cilvēkiem prasa tik daudz spēka izdīvošanai.

Bet mūsu biedriem novēlu nesaraut saites, kas vieno ar biedrību, kurai tik ilga un bagāta vēsture, ko rakstījuši nedzirdīgo sabiedrības ļaudis.» ♦

Motivācija: Pašiem būt patstāvīgiem

Kādu ceļu ies Nedzirdīgo savienība

Šopavasār LNS prezidents A.Pavļins paziņoja, ka pienācis laiks nedzirdīgajiem pašiem ņemt savas dzīves vadības grožus savās rokās. Un tas, pēc viņa teiktā, nozīmē arī to, ka LNS vadībā jāstājas nedzirdīgam cilvēkam. Tā ir prezidenta motivācija savai atkāpei no amata. Bet ko par to domā paši nedzirdīgie? Foruma noslēgumā par to «KS» vaicāja citam — LNSF prezidentam VARIM STRAZDINAM. Viņa pārdomas šajā sarīkā!

«Ne tik senā pagātnē LNS pārdzīvoja

grūto pārejas periodu no sociālistiskās saimniekošanas uz mūsdienu domāšanu. Manā skatījumā LNS ar to godam tikusi galā un no 1987. gada piedzīvojusi nepārtrauktu augšupeju. Mūsu organizācijai ir sava noteikta vieta zem saules, bet tā visu laiku pašiem jānotura ar gudru galvu, asu prātu, neatlaidīgu darbu un lielu enerģiju.

Līdz šim esam spējuši sevi labi parādīt ne tikai savas valsts, bet arī Eiropas un pasaules mērogā. Tas viss noticis A.Pavļina prezidentūras laikā. Tagad neesmu pārliecināts, vai mums, nedzirdīgajiem, jau

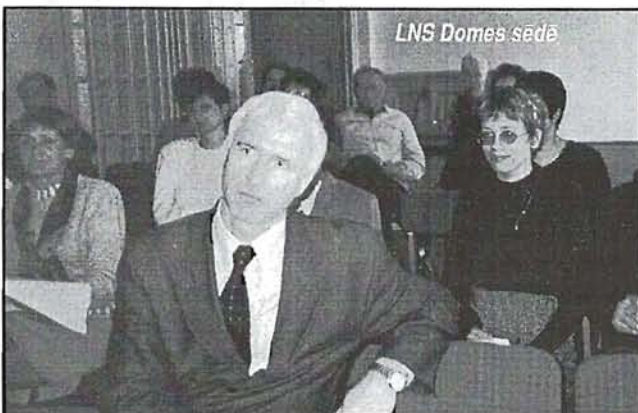
būtu tāds intelektuālais potenciāls, lai to visu noturētu un attīstītu tālāk.

Manuprāt, šī vadības maiņa «dzirdīgais — nedzirdīgais» notiek par agri. Nevaram mest visu un visus pār vienu kārti, sak, tāda kārtība ir visā pasaulē. Jo dažādu valstu un tāpat arī biedrību attīstības

vēsture visā pasaulē nav vienāda. Mums, padomju iekārtā dzīvojošiem, tā ir pavisam atšķirīga no Rietumu demokrātijas.

Nu labi, cepuri nost Pavlina paveikto darbu priekšā! Nu mums jādomā — kas turpinās šo milzīgo darbu? Baidos, ka pēc zināma laika mums ar skumjām būs jāatceras «jā, toreiz — Pavlina laikā...». Man liekas, ka vēl ilgi tā būs mēraukla tālākajā LNS gaitā.

Nu mēs stāvam krustcelēs. Nāks jauni cilvēki vadībā un rādīs, kurp doties. Kādu ceļu ies LNS, grūti spriest. Diemžēl jāatzīst — agri vai vēlū tam bija jānotiek. Paldies prezidentam par drosmi, vīrišķību, par visu, ko viņš gudri, stingri un pacietīgi guldījis LNS pamatos. Cerēsim, ka tie izturēs gaidāmos pārbaudījumus.» ♦

Līdzjūtība

Pa baltu ceļu cilvēks pasaulē ienāk,
Pa zvaigžņotu mūžībā aiziet...

Izsakām dziļu līdzjūtību Elmāram Cielavam, māti Marciānu Cielavu (1926. 4. VI — 2005. 15. VI) mūžībā aizvadot.

Sieva un piederīgie

Motivācija: Vairāk uzzināt, vairāk padarīt

Projekta «Mēs — sabiedrības daļa I» realizācijā tieši iesaistītas visas LNS biedrības. Katrai ir skaidri definēti uzdevumi, konkrēti pasākumi — teorētiski un praktiski. Dažādos reģionos Latvijā vienlaicīgi risināsies ikmēneša pasākumu kompleksi nedzirdīgajiem ļaudīm ar mērķi motivēt viņus aktīvai līdzdalībai visās sabiedriskās dzīves norisēs, kas ietekmē katra personisko dzīvi — izglītību, nodarbinātību, sadzīvi. Kā veicas projekta realizācijas pirmajā posmā? Lūk, ziņas no reģionālajām biedrībām!

JURIJS JEROFEJEVS: Pļaviņās: «Nostiprināsim biedrību...»

Pļaviņiešu aktivitāšu virzītāji Alnārs Osmanis un Juris Jerofejevs

Projekts «Mēs — sabiedrības daļa I» mūsu biedrībā vairo biedru aktivitāti. Motivācijas pasākumi virzīti tā, lai nostiprinātu nedzirdīgo organizāciju un veidotu ciešas draudzīgas saites starp tās biedriem.

Projekta uzdevumi ir skaidri, dažādos jautājumos kontaktējamies ar projekta vadītāju. Jau jūnijā sākām strādāt — organizējam pasākumus, datorlietošanas nodarbības, iepazīstinām mūsu cilvēkus ar mūsdienu tehnoloģijas jaunumiem. Notika tradīciju pasākumi «Vasarsvētki», «Jāņi» u.c.

SANDRA GERENOVSKA, Rēzeknē: «... projekts sniegs lieliskas iespējas»

Es domāju, ka mūsu biedrības biedriem šis projekts sniegs vairākas lieliskas iespējas. Viņi varēs atpūsties jaukā nometnē pie Helēnas, turklāt tiks segtas nakstmitnes izmaksas un vēl plus dienas naudiņa — ko vēl labāku vēlēt! It īpaši pensionāri gan priecāsies. Kā arī beidzot papildīsies daudzu lolotais sapnis aizbraukt uz Valmieras skolu un biedrību pieredzes apmaiņā.

Mūsu ļaudis varēs no lektora apgūt lietvedības pamatus, tas ir, iemācīsies uzrakstīt dažāda veida iesniegumus, dzīves un darbāgaitu aprakstu — CV, motivācijas vēstuli, paskaidrojumus u.c.

Biedri varēs papildināt zināšanas, kas skar jautājumus par darba meklēšanu un marketingu. Būs iespēja apgūt informāciju tehnoloģijas (IT) praktiskās apmācības. Visiem biedrībā būs pieejama jaunākā prese «Latvijas Avīze», žurnāli «Ieva», «Dziednieks». Tiks nodrošināta moderna sakaru iespēja izmantojot WEB kameru.

Mums izvirzītie uzdevumi, realizējot šo

projektu, tika pamatīgi izrunāti, tāpēc tie ir saprotami un jau esam sākuši strādāt, lai organizētu pasākumu sarīkošanu.

Pagaidām ar grūtībām vēl neesmu saskārusies, vienīgi papīru kaudzes gan nākušas klāt. Ceru, ka tiksīm galā arī uz priekšu lielu grūtību nebūs.

JAUTRĪTE GROMA, Rīgā: «Esmu optimiste...»

Pirmais un galvenais ieguvums no projekta — notiks pasākumi, kurus līdzekļu trūkuma dēļ varējām tikai iecerēt, bet ne realizēt, par piemēru — pārgājieni, kur kopā būs vecākās un jaunākās paaudzes aktīvistī. Veidosies izpratne par katru paaudzi, tās iepazīs labāk viena otru, jo visi taču esam nedzirdīgo kopienas biedri. Tad viesizrādes — varēsim parādīt «Rītausmā» iestudēto lugu Valmierā un Rēzeknē, braukt uz Daugavpili, Tukumu un Jelgavu. Tas motivē piedalīties pašdarbībā, bet skatītājiem — paplašina garīgo apvārsni, tāpat kā gaidāmo laikrakstu un žurnālu apskati. Jauniešiem būs radošā nometne. Vēl — ik mēnesi aicināsim lektoros par dažādām tēmām, iesim uz izrādēm.

Uzdevumi saprotami, un jūnijā sākām ar svaigā gaisā veicamām aktivitātēm, jo jāizmanto labvēlīgais laiks. 21. jūnijā gājām pa Tērvetes taku, jūlijā sākumā — ekskursija «Rīga — mūsu mājas». Mūsu ļaudīm iesaku sekot tik informācijai RH centrā Elvīras ielā vai KC «Rītausma».

Grūtības un problēmas? Laikam — vajadzīgo informāciju precīzi paredzēt un saplānot laiku pasākuma sagatavošanai un realizācijai.

Sākums pašlaik ir ļoti grūts, man pat sapņos rādās papīru gubiņas, jo esam nobridināti par ļoooti (!) uzmanīgu pieeju anketu u.c. dokumentu izpildei. Tomēr esmu optimiste — ceru, ka projekta gaitā to visu apgūšu.

JELĒNA UĻJANOVA, Ventspilī: «Paplašināsim informāciju...»

Projektā, kurš tagad uzsākts ar nosaukumu «Mēs — sabiedrības daļa», vērtīgākais guvums būs paplašināta informācija mūsu biedriem.

Jāatzīst, ka visus uzdevumus, it īpaši atskaišu kārtību, sākumā ir grūti izprast. Paldies mūsu biedrības tulkam, kas man palīdz tikt galā ar jaunajiem uzdevumiem. Ceru, ka arī projekta vadītāji vēl daudz plašāk un saprotamāk visu izskaidros tā realizācijas gaitā.

LAIMA KARLŠTRĒMA, Kuldīgā: «Paši visu saplānoja...»

Šī projekta realizācijai mūsu biedrībā ir liela nozīme. Pirmkārt, sastādīti tieši tādu pasākumu plāni, kas mūsu cilvēkus visvairāk interesē un priecē. Otkārt, to izpilde nodrošināta ar finansējumu, piemēram, ekskursijām, nakstmitnēm, ēdināšanu, lektoriem. Tas viss noteikti paplašinās nedzirdīgo redzesloku.

Uzdevumi saprotami, bet arī samērā grūti. Vēl jau tikai sākums — projektā strādājam pirmo mēnesi. Domāju, viss sakārtosies un pēc kāda laika uzdevumi neliksies vairs tik grūti.

Pirmajā pasākumā paveicās labi — tas bija tematisks vakars «Pilsēta un mēs». Lektore Petreica informēja par VSAA pakalpojumiem. Notika pašdarbības — palīdzības pasākums «Nāc pulkā, nebaidies». 4 — 5 reizes mēnesī cilvēki sanāk uz avīžu, žurnālu koplasišanu. Vēl priekšā daudzi un dažādi pasākumi.

Grūtības un problēmas ir ar papīru kaudzēm, viss tik smalki jāuzskaita un jāapraksta. Acīmredzot mācīsīmes no savām kļūdām. No projekta vadītājiem vēlētos saņemt vēl pamatīgāku informāciju, vēlams būtu iedot mums vismaz dažus aizpildītus paraugus atskaitēm. Grūts darbs, bet mēģinu ar smaīdu seją tikt pāri papīru kalniem.

LNS Rehabilitācijas centra darbinieki — 2005. VI

Jautrītes (otrā no labās) optimisms motivē uz smaīdu...

GUNDEGA PAŅKO, Liepājā «Var uzaicināt lektorus...»

Jā, kāpēc mūsu biedrībai vajadzīgs šis

pasākumā «Zelta briedumā». Tagad to plānojam pat divas reizes gadā. Varbūt liksim pamatu jaunai tradīcijai Daugavpils biedrībā.

Esam jau sākuši strādāt. Bija avižu koplasīšana, interešu klubs «Neziņi», saiets «Tiekas draugi» u.c.

Uzdevumi ir saprotami. Liels paldis projektu vadītājam, kurš tik sīki izskaidroja šī motivācijas projekta mērķus, aktivitātes un atskaišu kārtību.

**DACE LĀCE,
Valmierā**
«Rezultāts
būs pozitīvs»

Vislielāko labumu gūs paši nedzirdīgie, jo ievērojami celsies viņu informētības un zināšanu līmenis, jo, kaut arī nedaudz,

tomēr ir līdzekļi labu lektoru algošanai (ieplānots 10 lekcijas). Mutvārdu žurnāli, labās prakses un citu pasākumu organizēšana, kas ir ārkārtīgi nepieciešami, bez līdzekļiem nav realizējami.

Uzdevumi ir saprotami, jo paši taču plānojam pasākumus, ievērojot nedzirdīgo pieprasījumu. Esam sākuši strādāt no projekta pirmās dienas: jau ir noticis pārgājiens uz Strenčiem, bija ļoti interesanta ārsta lekcija par jaunumiem medicīnā Latvijā un pasaulē attiecībā uz ērcēm un kniņšiem — viss notiek pilnā sparā pēc plānotā grafika bez nobīdēm.

Grūtības ir ar dokumentāciju, jo paralēli esam iesaistīti vēl divos lielos projektos un formalitātes aizņem daudz laika. Tomēr jāteic, viss ir izdarāms, un domājam, ka problēmu nebūs un veidosies pozitīvs rezultāts. Pirmajā mēnesī paveiktais jau liecina par to.

DZINTRA HERBSTE, Smiltene

«Būtiska pretimnākšana no Eiropas»

Protams, mēs priecājamies par projektu. Varēsīm izbraukt Valmieru, «Alsviķus»,

Liepājnieku kluba pagalmā — pirms festivāla gājiena.

projekts? Pirmkārt, domāju, tas rosinās lielāku aktivitāti mūsu reģiona nedzirdīgo vidū. Viņi būs ieinteresēti piedalīties dažādos pasākumos, piemēram, lekcijās un tikšanās reizēs ar interesantiem cilvēkiem. Jāatzīst, ka mēs ilgu gadu nevarējām atļauties uzaicināt kādu lektoru.

Jau notikuši vairāki pasākumi: avižu, žurnālu koplasīšana, tematiskais vakars «Kopā mēs varam». Svinējām Jāņus, tikāmie ar lektoru no Nodarbinātības valsts aģentūras Liepājas filiāles.

Visvairāk rūpju sagādā papīri. Ar tiem gan ir daudz darba! Ceru, viss izdosies. Īpaši tad, ja saņemšu nepieciešamo palīdzību kādu neskaidribu gadījumā.

ELVĪRA ČAIKA, Daugavpili «Izkopsim jaunas tradīcijas»

Šis projekts ir svētīgs. Tagad varēsīm daudz vairāk uzzināt, jo būs iespēja izmantot 10 lektorus, apmeklēt muzejus, izstāžu zāles, doties ekskursijā. Organizēsīm tematiskos pasākumus, piemēram, mūsu biedrībā nekad nav notikusi jubilāru godināšana

Valmierieši noteikti izgudros kaut ko jaunu...

Daugavpīlieši vienmēr kopā — darbos, svētkos...

iepazīsimies ar jauniem draugiem, kļūsim gudrāki, lekcijas klausoties un presi kopā pārļausot. It sevišķi priecājamies par transporta un dienas naudas atmaksu. Mūsu jaudīm ar visai šauru rociņu tā ļoti būtiska pretimnākšana no Eiropas.

Kā jau vienmēr, sākums ir grūts. Esam organizējuši jau vasaras svētkus, mutvārdu žurnālu, avižu koplasīšanu. Cilvēki sanākuši interešu klubā «Saimniecīte», «Līgo» svētkos utt.

Grūtības sagādā atskaišu lapa, kur viss sīki jāatšifrē. Aktivitātes veids, Aktivitātes nosaukums, Loģiskās plānošanas Matrice, Sagaidāmie rezultāti, Uzdevumi, Resursi, Kapacitāte, Riski/ pieņēmumi utt. Šeit ar daudziem jēdzieniem sastopamies pirmoreiz.

Ko nesaprotam, to lūdzam izskaidrot projekta vadītājiem. Ir ļoti daudz svešvārdu, bet ceram, ka pēc pāris mēnešiem viss kļūs skaidrs un šīs grūtības atkāpsies.

Motivācija: Notikumi, kas vieno

Prezidentu maiņa Eiropā

No Eiropas Nedzirdīgo organizācijas (EUD) pienākušas jaunākās ziņas. Jau maijā atlūgumu no prezidenta posteņa sakarā ar vēlmi doties atpūtā bija iesniedzis Knuds Sondergārds — LNS foruma augstais viesis Rīgā.

14. — 15. maijā notika EUD Ģenerālā Asambleja. Tajā par jauno prezidentu ievēlēja Helga Stefena, bet valdē ievēlēti citi locekļi: A. Peletjē — viceprezidents, Francija; K. Macijska — Rozana, Polija; J. Valorss, Grieķija; B. Stefansdotira, Islande.

K. Sondergārds atvadu runā teica «Esmu lepns, redzot mūsu nedzirdīgo organizācijas attīstību plašā mērogā Eiropā, iezīmējot jaunu periodu. Esmu pārliecināts, ka jaunā prezidente un valde sekmīgi turpinās darbu uzsāktā virzienā». Bet H. Stefena pateicās saviem priekštečiem par darbu. Eiropas Nedzirdīgo kopiena ir kā liela ģimene, viņa teica, mēs nepazudīsim cits citam.

LNS Domes sēdē

Jūnijā sēdē centrālais jautājums bija LNS valdes pārskata ziņojuma apspriešana. Varēja manīt, ka daļa domnieku bija rūpīgi to izstudējuši un tāpēc nāca klajā gan ar precīzējumiem, gan papildinājumiem.

Dažos jautājumos pat izvērās diskusijas, kas neattiecās uz labojumiem, bet jau uz pašu problēmu. Tad runātājus nācās stādināt, ka par problēmu risinājumiem un LNS uzdevumiem spriest varēs kongresā, kurš notiks pavasarī drīz.

Pārskatu Dome atzina par labi sagatavotu un ar labojumiem apstiprināja.

Otrais jautājums — par kultūras centra «Ritausma» likteni. Kāda firma jopro-

jām neliekas mierā un vēlas šo LNS īpašumu nopirkt. Piedāvātā summa (320000 LVL) domniekiem šķita visai maza. Bet faktiski šis apsvēruma vispār izraisīja sašutumu — kā gan var runāt par pārdošanu! Kultūras centrs «Ritausma» pamazām tiek remontēts, un tajā pulcējas arvien vairāk ļaužu, tāpēc jā rūpējas tālāk par šī īpašuma kapitālu atjaunošanu un kultūras dzīves plauksmi tajā, nevis jāspriež, cik izdevīgi vai neizdevīgi to pārdot. Tā arī nolēma.

Vēl bija dažādi jautājumi. LNS prezidentam Arnoldam Pavlinam pienākas LNS Goda biedra nosaukums — tā lēma Dome, kas šo priekšlikumu apstiprināšanai iesniegs LNS kongresā — augstajā LNS lēmējorgānā.

Prezidents savukārt informēja par kongresa sagatavošanas darbiem un paredzēto norisi. Tas notiks pirmoreiz ārpus Rīgas — Rēzeknē šī gada 23. jūlijā.

Tulki varēs iegūt augstāko izglītību

«KS» redakcijā pienākusi iepriecinoša ziņa — LR Izglītības ministrija Rēzeknes augstskolā apstiprinājusi surdotulku apmācību programmu un izsniegusi licenci. Tas nozīmē, ka šajā specialitātē ieinteresētie varēs sākt studijas jau šajā mācību gadā. Tātad var cerēt, ka esošo tulku saimi nākotnē papildinās pirmie zīmju valodas tulki ar speciālo augstāko izglītību tieši šajā jomā.

LNS arī kā partneris

Līdztekus vairākiem pašu projektiem, kuri patlaban ir realizācijā, LNS kā partneris iesaistījies lielā Koledžas RRC projektā, kura mērķis vērsts uz invalīdu profesionālo rehabilitāciju. Starp projekta 15 aktivitātēm LNS dalībai un aktuāliem uzdevumiem atbilstošāks ir trīs.

Komunikācijas centra direktora E. Vorslo-

va vadībā izveidota darba grupa, kas strādās šajā projektā.

31. maijā LNS prezidents parakstīja partnerības līgumu, un darbs var sākties. Par tā gaitu informēsim.

«Nu jau cilvēce sāk saprast nedzirdību»

— tā domā limbažniece Ārija Dzirne pēc Eirovizijas koncerta noskatīšanās TV, kur latviešu zēni pēdējo dziesmas pantu dziedāja zīmju valodā.

Lūk, viņas pārdomas! Paldies gan dziedātājiem, gan dziesmas autoram un zīmju valodas konsultantei Inesei Immurei. Mans ierosinājums — vēl labāk būtu, ja puīšiem blakus melodeklamētu kāds «no mūsējiem».

Žēl, ka šogad nenotiek gadskārtējais pašdarbnieku un skatītāju vienojošais festivāls, un es ļoti gaidīšu Nedzirdīgo dienas pasākumu Rīgā.

Vēl par vienu svarīgu notikumu — LNS kongresu. Mums par sliktu tas, ka balotēties nevēlas Arnolds Pavlins. Viņš audzis un darba mūžu aizvadījis nedzirdīgo sabiedrībā, tāpēc mums ir kā savējais. Nu esot citi laiki. Bet ir dažādi varianti. LNS viceprezidente Maruta Piterniece varētu apmainīties ar viņu amatiem, arī Edgars Vorslovs un Inese Immure varētu vadīt LNS...

Šogad Limbažu grupai aprit 50 gadu kopš pastāvēšanas. Ilgi esam kopā, un man biedri neļauj atteikties no vadītājas pienākumiem. Kopīgi pasākumi mūs vieno, izglīto, informē, jo šajā ziņā nedzirdīgajiem cilvēkiem mazāk iespēju, tāpēc jāturas kopā.

Uzskatu, ka joprojām neatrisināta problēma, kas satrauc mūs, lauciniekus, ir TV ierobežotā pieejamība. Gribētos, lai tur būtu tāda vadība, kas beidzot saprastu mūsu vajadzības. ♦

Motivācija: Pieredzes apmaiņa bagātina

Ceturtnā vizīte — Igaunijā

Uldis Ozols

Šī bija jau mūsu jauniešu organizācijas ceturtnā vizīte — šoreiz uz Igauniju (pēc Slovērijas, Dānijas, Īrijas). Vēlos nedaudz jums pastāstīt par to, kā klājas jauniešiem Igaunijā un kādas mums ir kopējas intereses.

Ar igauņu jauniešiem esam pazīstami, sen, jau iepriekš sarakstījāties, ciemojāties cits pie cita individuāli. Tad kāds jaunietis, vārdā Argo, sāka gudrot, — kā varētu nodibināt tādu pašu jauniešu organizāciju kā Latvijā. Un tāpēc mūs ar „Efraima” prezidentu Ivaru Kalniņu aicināja palīgā, lai izskaidrojam jauniešiem Tallinā, kā tas jādara. Mēs neatteicāmies, pieņemām šo piedāvājumu un braucām turp.

Igauņu jaunieši mūs vēlējās uz klausīt par to, kā mēs darbojamies savā organizācijā, —

kādas ir aktivitātes, kā tika dibināta organizācija, ko plānojam nākotnē. Mēs prezentējāties ar „Power Point” programmu — tas tiešām ir ļoti ērti, nav jāved līdzīdu kaudze papīru, fotoalbumu u.tml.

Pārrunas notika Tallinas Nedzirdīgo bērnu skolā. Skolas direktore atvēlēja telpu, projektoru. Liels paldies viņai! Uz lekciju bija sabraukuši jaunieši no visas Igaunijas — pirms tam Argo nosūtīja visiem jauniešiem ziņu e—pastā, tur gandrīz visiem mājās ir pieejams internets. Jaunieši ar lielu interesi mūs uz klausīja, dalījās sa-

vās domās, pieredzē, notika diskusijas. Kopumā bijām gandarīti un priecīgi par paveikto darbu, par to, ka varējām palīdzēt kaimiņvalsts jauniešiem. Bez tam mums draugi sarīkoja nelielu ekskursiju pa nedzirdīgo skolu, savu pilsētu, ciemošanos pie jauniešiem mājās.

Šoreiz paraksturošu skolu. Tā Tallinā ir moderna, eiropeiska, ar visām ērtībām, gaiša, tīra, patīkama. Nesen piebūvēta sporta halle ar basketbola zāli, trenāžieru zāli un laboratorijas. Tur mācās ap 70 – 80 skolēnu. Maz. Tiešām tas jau tagad ir dramatisks skaitlis, bet ar katru gadu skolēnu skaits sarūk.

Šobrīd ir modē ielikt bērnam implantu. Visā Igaunijā ir 180 šādi operētu bērnu, kas mācās parastajās skolās. Tas atstāj negatīvu ietekmi uz mūsu nedzirdīgo kultūru... Arvien vairāk tukšu klašu, tāpēc tajās sāk likt dzirdīgos skolēnus (arī nedzirdīgie skolēni mācās vidusskolā). Tas notiek mērķtiecīgi, lai nākotnē dzirdīgos ciešāk sakontaktētu ar nedzirdīgajiem, piemēram, strādājot par tulkkiem, sociāliem darbiniekiem. Tā viņiem ir iespēja padzīvot klusuma pasaulē, lai vieglāk un dziļāk iepazītos ar nedzirdīgo kultūru, psiholoģiju utt. No rudens šajā skolā mācīsies arī ne-

redzīgie skolēni. Tai pievienots bērnu dārzs un internāts ar 17 guļamvietām.

Šajā skolā strādā arī ap 10 nedzirdīgo pedagogu — viens no tiem ir lietuvietis, kurš apprecējis ar igauņieti. Viņš strādā par fizikultūras skolotāju un audzinātāju internātā. Pārējie pārsvarā strādā sākumskolas klasēs, lai pilnveidotu bērniem zināšanas zīmju valodā. Ir arī fizikas un matemātikas, bioloģijas, ģeogrāfijas, igauņu valodas un literatūras (!), vizuālās mākslas skolotāji. Ja darbu sāk tāds skolotājs, kurš neprot zīmju valodu viņam obligāti norīko talkā zīmju valodas tulku, jo tur nav iedomājama situācija bez tulka — kā uztvert un visu saprast? Tāpēc dzirdīgie skolotāji lieto gan orālo metodi, gan zīmju valodu — tāpat mācības risinās totālajā komunikācijā. Pirms jaunās skolas mācības notika Porkuni, bet tagad tur mācās tikai nedzirdīgie skolēni ar intelektuālās attīstības

traucējumiem. Tartu joprojām mācās vārdzirdīgie skolēni.

Arī nedzirdīgie jaunieši augstskolās tāpat kā pie mums studē dažādas zinātnes — pedagogiju, stomatoloģiju, IT (informācijas tehnoloģijas), mākslas teoriju, turklāt visi bez maksas nodrošināti ar zīmju valodas tulku. To apmaksā valsts. Igaunijā valdība saprot: ja kāds maksātu no savas kabatas, būtu diskriminācija. Daži studenti studē un praktizē ārpus Igaunijas — Zviedrijā un Somijā. Kopumā Igaunijā dzīvo ap 1800 nedzirdīgo cilvēku. ♦

Motivācija: Divvirzienu integrācija

Būt starp nedzirdīgajiem

Tas notika reizē ar Atmodu. Arī nedzirdīgie cilvēki vēlējas būt piederīgi sabiedrībai nekā nebrīvajā Latvijā. Saredzamāki, līdzdarbigāki, klātesošāki. Tā bija liela uzdrīkstēšanās — pirmie sarīkojumi Jāņa sētā, Vērmaņdārzā, pēc tam jau plašākos «ūdeņos» — Latviešu biedrības namā, Kongresa namā, Latvijas pilsētu ielās...

Tas bija iekļaušanās process vienā virzienā — nedzirdīgie devās sabiedrībā. Bet vēl pirms tam — varbūt ne tik manāmi — vienmēr šis process risinājies arī pretējā virzienā: dzirdīgie ļaudis mēģinājuši rast sadarbības, palīdzības, sapratnes iespējas ar nedzirdīgo sabiedrību. Tas notiek arī šodien — kopīgus darbus darot, kopīgus svētkus svinot. Šoreiz par vienu tādu lielisku gadījumu.

Silvija Volkova Valmieras biedrība:

... vienmēr mīļi gaidīta. Pirms vairākiem gadiem biedrība gatavojās svinēt Mārtiņdienu, un Silvijas kundze palūdza talkā kluba telpu noformēšanā. Izdevās lieliska dekorācija!

«Tas laikam man bija nolemts,» atceras Silvijas kundze, jo nedzirdīgie ātri vien kļuva man mīļi un tuvi. Vēlējos būt kopā ar šiem

jaunajiem cilvēkiem, kas vienmēr kaut ko jauku izgudro, sagatavo, realizē.

Manā acu priekšā tika sarīkoti daudzi citi aizraujoši pasākumi, realizēti projekti, pārveidojās telpas, apkārtnē, paši ļaudis...

Silvija Volkova nestāvēja malā kā vērotāja, bet atrada iespēju kaut ko dot pretī tai sirsnībai, ko saņēma nedzirdīgo sabiedrībā. Nāca klajā ar savām idejām un pati strādāja, lai tās piepildītu.

Vislielāko paldies valmierēši Silvijai saka par daudzajām kopīgām ekskursijām, kuras varētu apvienot ar nosaukumu «Iepazīsim savu pilsētu». Pa Valmieru, tās apkaimi valmierēši kopīgos gājienos bagātinājuši sevi ar jaunu skatījumu un zināšanām. Bijusi arī tālāki izbraukumi — uz Valku, Kuldīgu, Limbažiem u.c.

Silvija atzīst, ka saskarē ar nedzirdīgo sabiedrību viņa arī sevī daudz ko pārvērtējusi un šajā procesā kā cilvēks daudz ko ieguvusi.

«Aprīnoju šo cilvēku uzņēmību un varēšanu, spēju pārvarēt šķēršļus, darīt lielus darbus. It īpaši viņi to apliecināja Eiropas un citu projektu realizācijas laikā. Dacei un Ivetai Lācēm piemīt vienreizīga

spēja ļaudis iesaistīt un aizraut visās lietās, kas notiek biedrībā, un arī es nu esmu aizrāvusies ar savas Latvijas iepazīšanu. Šo savas zemes izjūtu nevienam ar varu nevar uzspiest, tā rodas caur zināšanām, caur mīlestību, caur kultūras, valodas apguvi. Un to neviens nevar mums atņemt.»

Mirdza Ozoliņa, Jūrmalā:

Uz mana galda vāzē balto ceriņu zari ar smaržīgajām ziedu vāļītēm. Skatos uz tām. Galvā pazib doma — ziediņš pie ziediņa cieši jo cieši turas kopā. Tā turas kopā arī LNS biedri jau 85 gadus. Par viņu veiksmēm, neveiksmēm lasu Ivara Kalniņa grāmatā «Nedzirdīgo kultūra 1920 — 2005».

Cilvēks ar dzirdes traucējumiem viens pats nevarētu gūt grāmatā paustos panākumus. Tas viss panākts tikai kopā ar dzirdīgajiem, kas pašreizējā cenšas mums palīdzēt. Viņi apgūst zīmju valodu, kļūst par starpniekiem — tulkkiem — dzirdīgo un nedzirdīgo vidū. Šiem mūsu nesavtīgajiem palīgiem arī pienākas vislielākais paldies.

Ivara Kalniņa grāmatas pamatā veco un jauno LNS biedru stāstījums. Atkal vietā vārds «kopā». Bez LNS biedru atmiņu stāstījuma nebūtu šīs grāmatas. Labi, ka LNS vecos biedrus ceļ godā. Viņi ir tās saknes, kas visus satur kopā. Jo «tik ilgi mums kuplot, tik ilgi mums atvases dzīt, cik stipras mums saknes aizmūžu dziļumos mīt.» (Jānis Sirmbārdis). ♦

Motivācija: studēt

«Man patīk strādāt skolā...»

— tā, sirsnīgi smaidot, apgalvo Renāte Jansone, kura strādā par zīmju valodas tulku Valmieras vārdzirdīgo bērnu skolā. Viņa izvēlējusies visai grūtu ceļu pašreizējam dzīves posmam — strādāt un studēt augstskolā. Kāda ir Renātes motivācija šai izvēlei? Parunāsimies?

«Kā piestāt steigā un mierīgi padomāt?»

Šķiet, pirms gadiem 3 — 4 mums bija intervija par tavu darbu. Toreiz tu biji apmierināta ar savu šuvējas profesiju, kolektīvu, pašu darbu kādā prievātā šūšanas salonā...

— Tā tas patiešām bija. To profesiju biju apguvusi perfekti, varēju tā strādāt ilgi, visu mūžu... Bet acimredzot bija pienācis laiks kaut ko dzīvē mainīt, un nejausgs gadījums nāca talkā. Mani uzaicināja strādāt Valmieras skolā par zīmju valodas tulku. Tā nebija grūta izšķiršanās, un es piedāvājumu pieņēmu. No tā tad sākās viss tālākais.

Vai viegli iejuties citā pasaulē, tādā, kur darba rezultāts netop ātri, kā, teiksim tevīs sašūta jauna kleita, bet gan gadiem un reizēm ir pat visai neprognozējams?

— Esmu pati beigusi šo skolu, tāpat tā man bija zināmā mērā atgriešanās tikai pa spirāli, citā lokā. Bija daudz kas pazīstams un zināms, tomēr daudz ko nācās apgūt citā kvalitātē, jo no skolnieces nu biju tapusi par kolēģi toreizējām manām skolotājām.

Mani kolektīvs uzņēma ļoti draudzīgi, tāpēc ātri iejutos. Un bērni... Sevišķi mazie

man pieķērušies. Arī jaunieši meklē, ar ko parunāties no sirds par to, kas viņus satrauc, kam nezina atbildi. Jūtu, ka man uzticas. Varbūt tāpēc, ka gadu starpība mums nav liela, varbūt tāpēc, ka esmu pati vārdzirdīga, lietoju zīmju valodu un tāpat esmu «savējā»...

Kādi ir mūsu skolēni — centīgi, zinātkāri vai gluži otrādi?

— Es teiktu, vairāk bezatbildīgi, vieglprātīgi. Tā attieksme mani sarūgtina — visu gaida gatavu; lai palīdz, lai kāds izdara viņu vietā. Lielākā daļa no viņiem nesaprot, ka dzīve tagad diktē stingrus noteikumus: pats ej un dari, neceri ne uz vienu.

Un ko šajā gadījumā dara skolotāji?

— Esam diezgan sarežģītā situācijā. Tagad modē ir cilvēktiesības. Ko tu daudz darīsi, raugies tik, lai nav pārkāptas bērna tiesības. Skolotāja pienākums mācīt, sniegt zināšanas. No otras puses, jābūt skolēnam, kas tās ņem pretī. Ja nav šāda abpusīga procesa, tad arī rezultāta nebūs.

Tu esi gan tulks, gan audzinātāja, māci arī zīmju valodu un vadi melodeklamācijas pulciņu...

— Tā nu tas ir, darba pietiek. Bet man patīk skola, šie visi darbi. Sarunas ar bērniem, stundas, kurās tulkoju, zīmju valodas mācīšana...

Strādājot skolā, jūtu, ka arī pati esmu mainījies. Sākumā domāju, ka galvenā vēriba jāpievērš tieši zīmju valodai, bet tagad esmu secinājusi — bērniem pēc iespējas vairāk jāattīsta arī runātprasme, jā-

pilnveido vārdu krājums, jāradina viņus lasīt grāmatas. Bet pie mums atnāk bērni, kuri neprot izteikt ne vārda... kāda tad var būt runa par iekļaušanos sabiedrībā!

Kas tevi pamudināja visam papildus vēl sākt studiju gaitas Latvijas Universitātē?

— Mana motivācija studijām — vēlme palikt darbā skolā, pilnveidot sevi, lai varu dot maksimālu labumu bērniem. Un te nu vienīgais ceļš — mācīties. Bērni mācās, es arī. Tāda ir mūsdienu prasība — ne jau tikai uz papīra, likuma veidā, bet dzīves izvirzīta. Šodien bez nemēģīgas zināšanu papildināšanas nevar iztikt nevienā darbā. It īpaši šajā, ko daru es.

Kā veicas ar studijām?

— Mācos par speciālo skolu skolotāju LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātē. Sākumā bija īpaši grūti, kad vajadzēja apgūt daudz jaunu terminu medicīnā, psiholoģijā, pedagoģijā. Turklāt trūkst tulka lekciju laikā, pie tam lielākā daļa norādītās literatūras ir krievu valodā, kuru nepārvaldu.

To man tulkoja tēvs. Arī angļu valoda sagādā grūtības.

Darba kolēģi arī daudz palīdz, sevišķi paldies Maigai Paeglei. Atsaucīgi kursabiedri. Tā arī uz priekšu tieku. Vienīgais, ko vēlētos, lai būtu vairāk laika — piestāt ikdienas steigā, mierīgi padomāt, tikt līdz dziļākai jēgai tam, ko uzzinu, ko daru.

Vai studiju gaitās apgūtās zināšanas palīdz darbā?

Protams, man vieglāk no psiholoģiskā viedokļa izprast dažādas situācijas, risināt sarunas ar bērniem un vecākiem, veidot attiecības ar apkārtējiem cilvēkiem. Vēl jau daudz jāmācās, lai sasniegtu savu mērķi — kļūtu par labu skolotāju. Bet pūliņi ir to vērts!

Iepazīsimies!

Esmu 30 gadus jauns vīrietis, augumā 1,70 cm, nedzirdīgs. Vēlos iepazīties ar 28 — 30 gadus jaunu sievieti. Vēstulei vēlams pievienot arī foto. Mana adrese: Rīga, Apūzes ielā 19, LV 1046, Juris

Mīji sveicam!

80

01.07. SILVESTRS MUNDA, Rēzekne
23.07. ANNA ELKSNE, Rīgas

75

16.07. NINA GETUNA, Rīgas

70

05.07. NATALIJA LEITĀNE, Daugavpils
10.07. JĀNIS EZERIŅŠ, Pļaviņas
14.07. ANATOLIJS JEKIMOVŠ, Smiltenes
17.07. PĒTERIS KLUŠŠ, Rīgas
26.07. ROLANDS MACKEVIČS, Rīgas

65

20.07. JĀNIS ANSPOKS, Pļaviņas
30.07. DZIDRA PĀŽE, Ventspils

60

07.07. VLADIMIRS SALCĒVIČS, Rīgas
12.07. ERNESTS LAVENDELS, Ventspils
18.07. IRINA FEDOTOVA, Rīgas
31.07. INTA DAMBERGA, Rīgas

55

18.07. AGRA BOGDANOVA, Valmieras
19.07. JURIS LOGINS, Smiltenes

50

02.07. VELGA BĒRZIŅA, Smiltenes
17.07. REGINA ANSPOKA, Pļaviņas
20.07. IGORS ŠČIGLINSKIS, Valmieras
23.07. ALEKSANDRINA EKŠTEINE, Rīgas

Pateicība

Ar draugiem prieks divkārt lielāks... Mūsu kāzu atceres dienu skaistāku padarīja draugu sveiciens un mīļie novēlējumi. Pateicamies jums no visas sirds!

Dzidra un Harijs Steglavi

Galvenā redaktore:

Ilze Kopmane

Foto: **I. Kopmane, V. Krauklis**

Nākotne nav kādā darbā. Tā ir tevī — cilvēkā, kas šo darbu veic.

Dž. Kreins

Nākamais numurs 20. jūlijā

Materiāli sagatavoti ar ES finansālu atbalstu. Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

norden

Ziemeļu Ministru padomes
birojs Latvijā

Tavas tiesības un iespējas strādāt

Speciālais pielikums Nr. 5/6

Visvairāk pieprasītās profesijas

Šobrīd Latvijā ir 6 bezmaksas Darba informācijas kabineti (DIK), kur iespējams uzināt galvenokārt par vakancēm savā rajonā vai pilsētā (to sarakstu sk. iepriekšējā «KS» numurā).

Daugavpils DIK reģistrēti aptuveni 400 pieprasījumi, visvairāk vajadzīgi speciālisti celtniecības nozarē.

Jelgavā — no 150 līdz 200 vakancēm.

Darba devējus interesē celtnieki, kvalificētas šuvējas ražošanas uzņēmumos, pavāri un konditori.

Jēkabpilī reģistrētas 120 brīvas darbavietas.

Galvenokārt vajadzīgi operatori kokapstrādes uzņēmumos, šuvējas, pārdevējas, ceļu strādnieki un transportlīdzekļu vadītāji.

Arī Liepājā maijā līdz 100 pieprasījumu vidū ir profesijas celtniecībā, sabiedriskajā ēdināšanā — vasaras laikā īpaši pieprasīti ir pavāri, viesmīļi un bārmeņi, nemainīgs pieprasījums ir pēc šuvējam.

Madonā pieprasījums nepārsniedz 70 — 75 vakances, galvenokārt tiek meklēti celtnieki, galdnieki, pārdevēji. Mazāk pieprasītas sievietes.

Rīgā — visvairāk pieprasīti dažādi strādnieki (400), pārdevēji (350), šoferi (200), pavāri (170), kasieri (140), metinātāji (120), šuvēji (110), krāsotāji (106), tālāk (zem 100) — galdnieki, krāvēji, elektriķi, celtnieki, maiznieki u.c.

Jauniešu ievēribai! Šogad dažādas skolas beidz pie pussimts jauniešu ar dzirdes traucējumiem. Daļa no viņiem pēc pamatskolas mācīsies tālāk, lai iegūtu aroda prasmes, bet daļa iekļausies darba tirgū ar arodapmācību centros iegūtām profesijām vienlīdzīgā konkurencē ar pārējiem darba meklētājiem. Šajā sarežģītajā pārejas periodā svarīgi izmantot atbalstu, ko sniedz Nodarbinātības valsts dienests, par ko jau informējām iepriekšējās «KS» pielikumos «Tavas tiesības un iespējas strādāt.»

Viens ieteikums — stājieties bezdarbnieku uzskaitē, ja neizdodas atrast darbu uzreiz vai nav tālākmācīšanās plānu.

Reģistrēšanās bezdarbnieka statusā negarantē pabalsta saņemšanu, bet rodas iespēja iegūt informāciju par brīvām darbavietām, kā arī var pieteikties dažādu amatprasmju kursos, kuros mācoties savukārt var saņemt stipendiju (paliek atklāts jautājums par tulka pakalpojumu nodrošinājumu). Par nepieciešamiem dokumentiem un reģistrēšanās nosacījumiem sk. «KS» pielikumos nr.2 un 3.

Bet šajā pielikumā ielūkojieties pieprasīto profesiju sarakstā, iespējams, tas palīdzēs izvēlēties sev piemērotāko un dzīvei noderīgāko. Lasiet arī par jauniešu ceļu tālākā darba dzīvē pēc mācību beigām un nodarbinātību kaimiņvalstī Lietuvā.

Es strādāju

Grāmatvede Arta

Arta Birzniece pirms vairākiem gadiem beidza Rīgas nedzirdīgo bērnu skolu. Tur viņai bija iespēja mācīties starptautiskā līmeņa datorkursos. Un nu viņa strādā Ventspils uzņēmumā «Pārventas siltums». Lūk, dažas viņas atbildes uz «KS» jautājumiem!

> Kā jūs atradāt darbu šajā savas pilsētas uzņēmumā?

— Man «palīdzēja» sports. Tā kā mans tēvs arī strādā uzņēmumā «Pārventas siltums», tad es šad tad piedalījos tur rīkotajos sporta pasākumos. Pie tam ar labiem rezultātiem, un vienu reizi mani ievēroja pats priekšnieks. Aprunājās, par dzīvi, darbu, maniem nodomiem...

> Un uzaicināja strādāt?

— Uzreiz tas nenotika, bet pēc dažiem mēnešiem tiešām mani uzaicināja uz interviju un pēc tam pieņēma darbā.

> Kādu darbu darāt savā uzņēmumā?

— Esmu ierindas grāmatvede, un mans galvenais darbs — izrakstīt rēķinus abonentiem, kas lieto mūsu pakalpojumus — centralizēto apkuri.

> Kā jūties dzirdīgo darbabiedru vidū?

— Visi esam draudzīgi savā starpā. Mani darbabiedri ir sirsniņi un izpalīdzīgi cilvēki, un mēs sazināties dažādā veidā: raktiski, nolasot no lūpām, arī lietojot zīmes — kā nu kurš to

— Vēlētos izmācīties un strādāt par skolotāju, tāpēc esmu iestājusies Liepājas Pedagoģiskajā institūtā. Tas ir mans sapnis daudziem gadiem.

> Kā veicās pirmajā studijas gadā?

— Ai, viegli nav! Sākumā mamma pat līdzī nāca, pierakstīja lekcijas, bet cik ilgi var — pašai savs darbs jādara. Grūti studēt nedzirdīgajam bez tulka. Kaut kā mēģinu kārtot lietas pati, ar kursabiedru palīdzību utt., jo tulku par samaksu nevaru atļauties — par studijām tāpat dārgi jāmaksā.

> Sarunas noslēgumā novēlu jums spēku, izturību visā ceļā līdz sava sapņa piepildīšanai!

— Bet es vēlos pateikt lielu paldies saviem skolotājiem Rīgas skolā, it īpaši

iemācīties.

Vienu gan varu teikt — malā nostumta nejūtos. Man vienmēr izstāsta visus jaunumus un nepieciešamo arī darbam.

> Kādi Tavi nākotnes plāni?

Dzintaram Stepānam — pateicoties viņa prasmei iemācīt man datora pārvaldīšanu, esmu ieguvusi labu darbu un ticību savai varēšanai. ♦

Kur meklēt darbu

Firmas, kuras saņēmušas licenci darbiekārtošanai ārzemēs

ACORNS — Brīvības iela 73 — 4, Rīga, T. 7501818, fax.7501819, ASV, Lielbritānija, Īrija, Kipra.

AMG VOLLARS — A.Čaka iela 32, Rīga, tel. 7217219, Lielbritānija, Īrija, Kipra.

AVITEKS BALTIC — Raunas iela 44 — 103, Rīga, tel. 7565047, Lielbritānija.

BALTIC OVERSEAS RECRUITMENT AGENCY — Pērses ielā 16 — 305, Rīga, tel. 7336033, fax 7702031, Īrija.

BBD.LV — Bruņinieku iela 47, Rīga, tel. 7270202, 7270222, Lielbritānija, Īrija.

BRĪVMEŽŠ 1 — Vīlandes iela 20 — 1, Rīga, tel. 9535988, fax 7334444, Lielbritānija, Kipra.

CML TOPSTAFF — Kr.Valdemāra iela 33 — 52, Rīga, tel. 7331357, 7331356, Lielbritānija.

DIJA — A.Čaka iela 40 — 8, Rīga, T. 7281031, 7280533, Lielbritānija, Īrija.

DOC INTERNATIONAL — Ganu iela 4 — 33, Rīga, tel. 6134679, Lielbritānija.

DOMLATS — Tērbatas ielā 10/12, Rīga, tel. 7284590 fax 7284591, Īrija, Kipra.

REGUS — Meistaru iela 10/12, Rīga, tel. 7226607, fax.7224655, Lielbritānija, Īrija, Kipra.

EUROTRAVEL — Lāčplēša ielā 29 — 24, Rīga, tel. 7284818 fax 7283064, Lielbritānija.

EUROWORK — Ģertrūdes iela 54 — 12, Rīga, tel. 7283375 fax 7283373, Lielbritānija, Īrija, Kipra.

EVROKONTAKTS — Eksporta iela 7, Rīga, T. 9414233, Austrija.

FF DARBA AĢENTŪRA — Kr.Valdemāra ielā 75-6, Rīga, Lielbritānija.

GO TO BALTICUM — Stabu iela 20 — 8, Rīga, tel. 9600000, 6337565, Norvēģija.

Vai Zanei būs sava frizētava?

Inese Immures teksts un foto Vairākas nedzirdīgas un vādzirdīgas jauniņas sapņo kļūt par frizierēm, bet vēl nevienai dažādu iemeslu dēļ nav izdevies to īstenot. Patīkams pārsteigums ir Zane Kristapsone.

Viņa jau no bērnības ir sapņojusi būt par frizieri. Zane apgriezta matus visām savām lēlēm. Vienai lelei matus nogrieza uz nullīti. Māte tai nabaga lelei uztaisīja matus no diegiem. Tie bez žēlastības arī tika nogriezti.

Mācoties Valmieras vādzirdīgo skolā, Zane frizēja savus klases biedrus. Mājās viņa grieza matus mammai un tētim. «Jau skolas gados sapni kļūt par frizieri apraku, jo vectēvs teica, ka nedzirdīgie nevar strādāt par frizieriem, jo viņi nevar sarunāties ar klientiem,» atceras Zane.

❖ Ko darīji pēc skolas beigšanas?

— Tā kā manas rokas pašas prasījās pēc rokdarbiem, izvēlējos Amatniecības skolu. Nedzirdīgo grupā studēju tekstilmākslu. Pēc pusotra gada pieteicās bērns, un mācības pametu. Mamma gan piedāvāja palīdzēt auklēt mazo, lai es varētu pabeigt Amatniecības skolu, bet šīs mācības man negāja pie sirds, neskatoties uz to, ka mācību apstākļi bija ideāli, lekcijām bija nodrošināts tulkis.

Tā pavisam jauna 18 gados nodibināju ģimeni. Piedzima viens pēc otra divi dēli. Visu laiku veltīju tikai ģimenei. Gāja laiks. Bērni paaugās, kļuva patstāvīgāki. Tagad Ādolfam ir 12 gadi, Elvim — 11.

Man bija jāsāk domāt, ko darīt tālāk. Arī vīrs teica, ka pietiek sēdēt mājās un vajag kustēties uz priekšu. Vienu brīdi domāju, ka iešu strādāt bērnu dārzā. Bet, kārtīgi pārdomājot, sapratu, ka nevarēšu iemīlēt

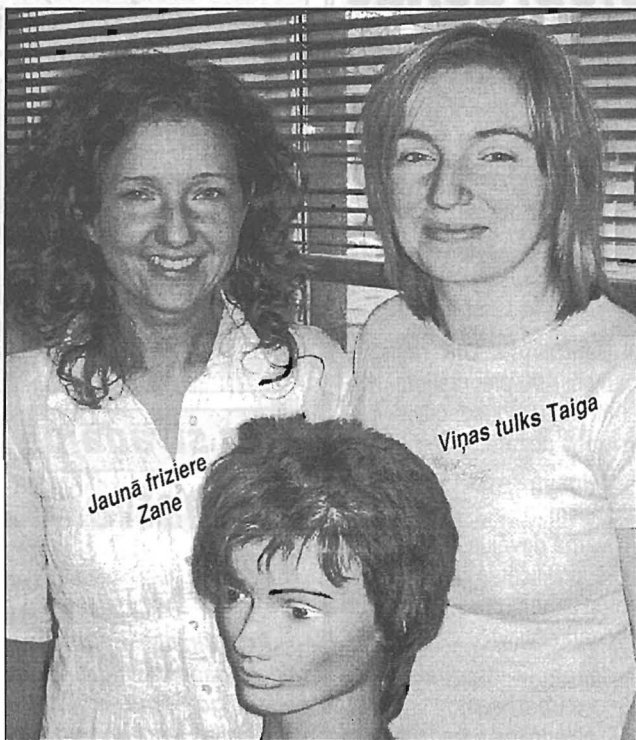
desmit bērnus. Varu mīlēt divus, nu trīs.

❖ Kā nonāci pie domas — mācīties par frizieri?

Tad atcerējos savu bērnības sapni par frizieri. Bet kur to iemācīties? Braucu pie savas māsiņas Taigas, lai viņa pa telefonu noskaidro par kursiem. Viņa ir dzirdīga, bet māc zīmju valodu, jo viņas vecāki ir nedzirdīgi. Māsiņa piezvanīja uz 118. Izziņu dienests iedeva 5

palīdzību šajā lietā. Tā vadītāja manu nepieņemšanu kursos Nedzirdīgo savienībai skaidroja citādāk: esot par vēlu iesniegusi pieteikumu. Bet draudzenei vadītāja atcirta asi: Vai tu biji klāt? Vai tu to dzirdēji?

Palika pēdējā iespēja — tā arī bija visdārgākā — mācību frizētava Kolonna. Tur 6 mēnešu kursi maksā 650 Ls. (Citās vietās 250 — 450 Ls.) Tiku pieņemta. Paldies vīram, kas fi-

adreses. Apstaigājām dažādas vietas. Vienā kursī notika mitrā pagrabtelpā, citur tikai krievu valodā. Iesniegumu aiznesu uz Helmanes licenzēto frizieru skolu Ebreju ielā 10.

Administratore manu iesniegumu paņēma un pateica, kurā dienā būs jānāk uz pārrunām ar vadītāju.

Atnācu! Vadītāja, ieraugot mani, uzreiz administratorei saka: «Vai šitā?» Tad uz mani kliezot pateica: «Tu nesaproti, ka pēc likuma nedzirdīgie nevar ne strādāt, ne mācīties!» Un manu iesniegumu atsvieda atpakaļ. Devos uz savu mašīnu un tur izplūdu asarās. Tad zvanīju vīram un teicu: «Esmu nekur nederīga.»

Pēc tam braucu pie savas draudzenes izkratīt savu pilno sirdi. Viņa zvanīja uz Latvijas Nedzirdīgo savienību, lai lūgtu

nansiāli atbalstīja manus dārgos kursus.

Tas vēl nav viss. Pašam ir jāpērk šķēres, fēna un citi friziera darbam nepieciešamie piederumi.

❖ Kā tiki galā ar lekcijām? Vai kāds tulkoja?

— Visu laiku ar mani kopā bija māsiņa Taiga. Sagādījās tā, ka viņa tajā brīdī bija palikusi bez darba un domāja par profesijas maiņu. Pajautāju, vai arī viņa negribētu mācīties par frizieri. Tā mēs abas sākām. Man tas bija ļoti izdevīgi. Pirms tam, kad vēl nezināju, vai Taiga mācīsies kopā ar mani, lūdzu Nedzirdīgo savienības tulkus. Bet Komunikācijas centra direktors pateica, ka tulkus var dot tikai par maksu — 10 Ls stundā. Teicu — atvainojiet, bet mana pensija ir tikai 50 Ls, nevaru atļauties algot tik dārgu tulkus.

❖ **Cik bieži tulks būtu nepieciešams?**

— Tas galvenokārt vajadzīgs kursu sākumā, kad ir vairāk teorijas. Apguvām psiholoģijas, kultūras vēstures un biznesa pamatus, kā sniegt pirmo palīdzību. Protams, mācījamies arī par stilu un modi, smaržām. Atsevišķas lekcijas bija par vakara frizūrām, ilgvilņiem, vīriešu un sievietes matu griešanu.

❖ **Vai mācības bija grūtas?**

— Praktiskie darbi man nesagādāja grūtības. Skolotāja teica, ka man esot talants uz matu griešanu. Grūtāk gāja ar teorētisko zināšanu apguvi. Bija uztraukums par to, vai spēšu gramatiski pareizi uzrakstīt, vai būšu pareizi izpratusi, ko konkrēts vārds nozīmē. Frizieru leksikā ir daži līdzīgi vārdi ar pretēju nozīmi, piemēram, graduēt un gradācija.

❖ **Kas bija tavi klienti praksē laikā?**

— Galvenokārt nedzirdīgie vīrieši un sievietes — mani draugi un paziņas. Esmu apfrizējusi arī gandrīz visu lielo Ķīvišu ģimeni (šajā ģimenē ir 6 bērni).

❖ **Ko tu ieteiktu tām nedzirdīgām un vārdzirdīgām meitenēm, kuras grib kļūt par frizierēm?**

— Domāju, ka visas var iestāties kursos, bet jābūt lielai uzņēmībai un pašpārliecībai. Un, protams, vajadzīgs nedzirdīgo tulks.

❖ **Kādi ir tavi turpmākie plāni?**

— Pastrādāšu kādu laiku tepat frizētavā *Kolonna* Brīvības ielā 161. Tā man ir laba pieredze, kas vēlāk noderēs. Vīrs piedāvā iekārtot privātu frizētavu mājās. 30.aprīlī saņēmu diplomu. Gribu pateikt labus vārdus par mācību frizētavu *Kolonna*, ka tā nebaidījās pieņemt nedzirdīgu cilvēku. Paldies visām skolotājām, kursu vadītājai, administratorei un direktorei. Un, protams, vislielākais paldies manai māsiņai, kas man nenogurstoši tulkoja visā kursa laikā.

Uz dažiem jautājumiem palīdzu atbildēt arī jau iepriekš vairākkārt pieminēto tulkotāju Taigu Puķjāni.

❖ **Vai nebija apgrūtinājoši visu laiku tulkot?**

— Nebija. Kad lasīja teorijas, tad netulkoju, bet pierakstīju un devu Zanei uz mājām norakstīt. Izskaidroju viņai nesaprotamus vārdus.

❖ **Kādas attiecības veidojās ar pārējām kursabiedrenēm? Vai nebija tā, ka kāda skatījās uz jūsu runāšanu zīmju valodā kā uz kaut ko dīvainu?**

— Sākumā bija saspīlētas attiecības, bet tas nebija saistīts ar zīmju valodu. Vienkārši mēs viena otru nepazinām, nezinājām, kā izturēties pret otru. Bet tas ātri zuda, pateicoties psiholoģiskai nodarbībai ievadā.

Reizēm kāda skolotāja vairākas reizes uz mani skatījās, kamēr tulkoju Zanei. Bet tas bija tāpēc, ka aizmirsām viņu brīdināt, ka grupā viena ir nedzirdīga. Katram priekšmetam bija sava skolotāja.

❖ **Vai jūs vēlētos mācīties par nedzirdīgo tulkotāju un strādāt par to?**

— Nē. Man ir rūgta pieredze no bērnības. Maza būdama, bieži gāju līdzī savai nedzirdīgajai mammai un tulkoju visur, kur viņai vajadzēja. Un toreiz tulkoju viņu burtiski, tā kā parasti saka nedzirdīgais: *Es uz mājām rīt braukt*. Un tie cilvēki, kuriem pārtulkoju mammas sacīto, bieži to uzņēma negatīvi. Nevaru precīzi noformulēt to, bet redzēju, ka viņu sejas izmainījās, kā ieraugot kaut ko nepatīkamu. Toreiz nezināju, ka nevajag tā tulkot burtiski ar visām nepareizām galotnēm. Būtu jāsaka tā: *Es rīt braukšu uz mājām*.

Otrs iemesls, kāpēc negribētu strādāt, ir tas, ka man grūti runāt pa telefonu, kaut ko prasīt, piemēram, kāpēc kaut kas nav samaksāts, kaut ko lūgt.

Es īsu laiku strādāju Nedzirdīgo biedrībā par tulkotāju, un bieži nedzirdīgie nāca tieši ar lūgumu kaut ko pa telefonu

noskaidrot. Tā ir mana personīgā problēma, jo arī man pašai grūti saņemties, lai piezvanītu un noskaidrotu kaut ko priekš sevis. Bet es labprāt tulkotu, piemēram, kursus autoskolā vai citur, kur publiski jātulko kāds runātājs.

Intervijas brīdī Zane lika ilgvilņus. Viņu konsultēja meistare Līga Pavlova, kas arī labprāt atbildēja uz dažiem KOPSOLĪ jautājumiem.

❖ **Kā Jūs raksturotu savu audzēkni Zani? Vai sākumā šaubījāties par viņas spējām?**

— Nē, šaubu nebija. Es cilvēkus pazīstu pa gabalu, to esmu iemācījusies savā ilgajā friziera darbā. Redzēju, ka Zane ir droša, ka viņai nav kompleksu. Uztvēru viņu kā parastu cilvēku, ar kuru tikai jārunā, ja tā var teikt, citā valodā.

❖ **Kā ar sazināšanos?**

— Man skolā bija draudzene, kuras vecāki ir nedzirdīgi. Tāpēc man bija pieredze, kā komunicēt ar nedzirdīgu cilvēku. Zinu, ka jārunā skaidrāk, lēnāk. Zane ļoti labi lasa no lūpām. Un pati arī skaidri, saprotami runā. Ja kaut kas svarīgs, to uzrakstu uz papīra. Saprasties palīdz arī Taiga. Ja man vajag Zani, tad viņu pasaucu, pamājojot ar roku.

❖ **Kādas iespējas, jūsu prāt, viņai būs atrast darbu?**

— Domāju, Zanei nebūs viegli. Mūsu sabiedrība ir aizspriedumaina. Vai dzirdīgi klienti ies pie nedzirdīgas frizieres? Tas ir individuāli. Manuprāt, viņai būtu labāk nodibināt pašai savu firmu.

Aprīlī bija gala eksāmens. Kursantus — topošos frizierus vērtēja stingra komisija. Zane saņēma 9 balles gan par vīriešu, gan sievietes griezumumu.

Starp 10 kursantēm viņai vienīgajai bija tik augsts novērtējums.

Kopsolī turpmāk sekos Zanes darba gaitām. Informēsim, kādu ceļu viņa būs izvēlējusies. Nedzirdīgiem un vārdzirdīgiem Zane būtu ieguvums ne

GP RECRUITMENT — Brīvības ielā 105 — 1, Rīga, tel. 7379917, fax 7379918, **Lielbritānija**.

HR LV SO — Sabu iela 17, Rīga, tel. 7314122, **ASV, Lielbritānija**.

IZGLĪTĪBAS TŪRISMA CENTRS — Vecpilsētas ielā 8, Rīga, tel. 7814571, fax 7814572, **Lielbritānija**.

JAUNIEŠU UN STUDENTU STARPTAUTISKĀ INFORMĀCIJAS UN NODARBINĀTĪBAS AĢENTŪRA — Baznīcas iela 4a — 406, Rīga, tel. 7283807, **Lielbritānija**.

KULTŪRAS APMAIŅAS FONDS — Brīvības iela 84 — 4, Rīga, tel. 7803350, fax 7803353, **Lielbritānija, Īrija, Kipra, Zviedrija**.

LATTANZA — Kaļķu iela 10, Rīga, tel. 9426883, **Īrija, Lielbritānija**.

LINKTURS — Tērbatas iela 5 — 4, Rīga, tel. 7223267, fax 7223167, **Lielbritānija**

LRT — Stabu iela 47/2 — 18, Rīga, **Īrija, Lielbritānija**.

MEDIRA — Lielvārdes iela 68, Rīga, tel. 7109446, 9995658, **ASV**

OPTIONS EMPLOYMENT BALTIC — Bruņinieku iela 66 — 1, Rīga, tel. 7813260, 7271443, **Lielbritānija**.

SALAMANDRA TŪRE — A.Čaka iela 52, Rīga, tel. 7291758, **Lielbritānija, Kipra, Īrija**.

SAVLAT — Raiņa bulvāris 25 — 707, Rīga, tel. 7210988 fax.7210988, **Lielbritānija**.

STARPTAUTISKĀS CENTRS — Dzirnau iela 87/89, Rīga, tel. 7287264, **Šveice, Vācija, Kipra**.

STUDENTU ĀRZEMJU PROGRAMMU CENTRS — A.Kalniņa ielā 2 — 206, Rīga, **Lielbritānija**.

STUDY TOURS IK — Antonijas iela 8, Rīga, tel. 7078335, **Lielbritānija, Kipra**.

TTI INTERNACIONĀLĀS KONSULTĀCIJAS — Lomonsova iela 1, Rīga, tel. 7100581 7283789, fax 7100581, **Lielbritānija**.

Manas domas

Kad latvieši dodas peļņā uz ārzemēm...

Mirdza Ozoliņa, Jūrmalā

Pirms pirmā pasaules kara latvieši brauca uz Krieviju gūt zināšanas, jo tēvzemē tai laikā nebija augstāko mācību iestāžu. Tā radās tādi «Atraitnes dēli», kas devās projām no mājām. To viņi darija nevis naudas dēļ, bet zinātnīgas darbības dēļ.

Arī mans tēvs bija viens no tiem. Ģimenē bija pieci dēli, viena meita un viena audzumeita. Tik lielai ģimenei vienās lauku mājās darbaroku par daudz.

Mans tēvs kā vecākais dēls devās svešumā zinību medībās. Pašam vajadzēja tur gādāt par iztiku, vienlaikus apgūstot zinības. Un daudz bija tādu «Atraitnes dēlu» tai laikā.

Pirmās neatkarīgās Latvijas laikā pie mūsu lauku saimniekiem par kalpiem strādāja gan poļi, gan lietuvieši. Viņi te bija naudas dēļ.

Šodien mūsu tautas dēli un meitas arī dodas projām peļņā uz citām zemēm. Vai mūsu pašu zemītē darba roku par daudz? Tā varētu padomāt. Nē! Pie mums par maz maksājot. Lūk, Dānijā, vienā nedēļā varot nopelnīt tik, cik pie mums vienā mēnesī.

Vai latvieši kļuvuši alkātīgāki? Nē! Viņi tādu soli savā dzīvē sper, tikai lai izdzīvotu, lai uzturētu un saturētu ģimeni. Tā tas ir arī ar daudziem nedzirdīgiem cilvēkiem, kuriem mājās paliek sievas ar bērniem, vecāki utt. Kādam jau varbūt izdodas sasniegt savu mērķi — nodrošināt, nostiprināt ģimeni, sniegt vismaz materiālu atbalstu, izglītēt bērnus...

Bet ne visiem, jo nav viena cilvēka spēkos būt labam ģimenes pavarda sargātājam, vienlaikus labi strādāt svešumā un sekmīgi audzināt savas atvasas.

Tā bērni nokļūst uz ielas, vai arī, nosēdināti pie datoriem un televizoriem, izglītojas tur, ko un kā paši saprot no visa rādītā.

Kā citādi var izskaidrot šīs lielās noziedzības, ko pastrādā pusaudži? No skolas nevar prasīt, lai tikai tā audzinātu viņus. Tās pienākums dot viņiem zinības, par pārējo jāprasa atbildība vecākiem. Bet vecāki? Brauc peļņā uz citām zemēm...

Uzmanību! Nākamais —

7. pielikums iznāks augustā.

Tajā sniegsim atbildes uz lasītāju iesūtītiem jautājumiem.

Vai Zanei būs sava frizētava

tikai kā friziere, ar kuru varētu kontaktēties savā valodā, bet arī kā pozitīvs piemērs: ja cilvēks ļoti grib, viņš arī meklē iespēju un īsteno savu sapni.

Pieredzes apmaiņa

Kā klājas lietuvietim darba meklētājam

Sveitlana Litvinaite, Nedzirdīgo rehabilitācijas centra speciāliste, Lietuva

Nedzirdīgo kopiena

Lietuvā ir aptuveni 6500 nedzirdīgo. 3500 nedzirdīgo ir Lietuvas Nedzirdīgo asociācijas biedri.

Tomēr saskaņā ar iedzīvotāju skaitīšanu 2003. gadā Lietuvā kopumā ir apmēram 30000 nedzirdīgo un vārdzirdīgo. Katru gadu šis skaits pieaug. Šie skaitļi ir aptuveni. Ļoti grūti sekot izmaiņām, tos precīzē katrā reģionā ik pēc dažiem gadiem.

Lietuvas lielākajās pilsētās ir 5 vietējās nedzirdīgo asociācijas: Viļņā, Kauņā, Paņežē, Klaipēdā un Šauļos. Katrai vietējai asociācijai (vai klubam, kā to sauc pašas nedzirdīgo kopienas locekļi) ir apakšnodalās mazākās pilsētās, rajonos. Tādējādi šī sistēma ļauj savākt visu nepieciešamo informāciju un sniegt pakalpojumus ne tikai pilsētās, bet arī laukos.

Katrā no minētajiem centriem ir sociālais darbinieks, kurš atbild par nedzirdīgo nodarbinātību reģionā. Šis uzdevums ir ļoti grūts, un to viegli nevar atrisināt, īpaši reģionos, kur nav ražošanas uzņēmumu vai citu nodarbināšanas iespēju.

Aroda rehabilitācijas iespējas

Lietuvā ir tikai viens specializēts nedzirdīgo aroda rehabilitācijas centrs Viļņā. Tas sagatavo speciālistus šādās jomās: šuvēji, galdnieki, pārtikas gatavotāji, krāsotāji — dekoratori, kurpnieki. Apmācība ilgst 3 gadus. Tā ir bezmaksas un notiek zīmju valodā.

Katru gadu šis centrs palielina profesiju

P.S. Zigmārs Ungurs ierosina Zanei iekārtot savu privāto frizētavu Elvīras ielā vai nu bijušajā MRU teritorijā, vai tuvumā. Tas nodrošinās labu apmeklētību vismaz no nedzirdīgo puses, un šai biznesā pastāvīgi klienti ir izdzīvošanas pamats. ♦

skaitu atbilstoši iespējām un darba tirgus prasībām, jo kvalificētiem nedzirdīgajiem speciālistiem ir lielākas iespējas atrast darbu daudzās jomās. Šis process ir saistīts ar dažām izmaiņām likumdošanā attiecībā uz cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Tomēr reģionos ir bezdarba problēmas. Viļņā un Alitus rajonā ir 1850 nedzirdīgo un vārdzirdīgo. 1101 no tiem ir cilvēki vecumā no 16 līdz 60 gadiem. 486 no viņiem ir bez darba. Tas ir 44% no Viļņas un Alitus nedzirdīgo kopienas. Vajadzētu ņemt vērā, ka nedzirdīgie un vārdzirdīgie beidz skolu aptuveni 20 – 23 gadu vecumā. Šis skaitlis samazina bezdarbnieku skaitu līdz 300 cilvēkiem. Pārējos rajonos ir līdzīga situācija.

Nedzirdīgo nodarbinātības situācija

Lietuvā vidēji bez darba ir ap 51% nedzirdīgo. Šī situācija un skaitļi ir aptuveni tādi paši, kādi tie Lietuvā raksturīgi arī citiem invaliditātes veidiem.

Katru gadu palielinās nedzirdīgo skaits. Tanī pašā laikā Eiropa noveco. Šī iemesla dēļ arvien vairāk nedzirdīgo ir vecāki par 50 gadiem.

Daudzi nedzirdīgie strādā uzņēmumos, kas pieder Lietuvas Nedzirdīgo asociācijai. Tajos strādā aptuveni 200 cilvēku. Sākot ar 1990. gadu, strādnieku skaits samazinājies no vairāk nekā 800 uz 180 cilvēkiem. Šī krīze nedzirdīgajiem strādniekiem bija ļoti sāpīga.

Lielākā daļa strādā kā nekvalificēti strādnieki celtniecībā, rūpniecības uzņēmumos utt. Piemēram, vairāk nekā 50 nedzirdīgo strādā uzņēmumā "Smiltainis and Co", kas ražo papīru; daudzi strādā maizes kombinātā "Tagatis" citur. Šie uzņēmumi kļuvuši par sociālajiem uzņēmumiem.

Daži nedzirdīgie, kas beiguši universitātes, strādā nedzirdīgo skolās par nedzirdīgo skolotājiem un darbiniekiem. Daudzi nedzirdīgie strādā nedzirdīgo klubos vai reģionālajās LNA apakšnodalās kā sociālā darba organizētāji un darba sagādātāji nedzirdīgajiem.

Kopš Lietuva kļuva neatkarīga, daudzas lietas izmainījās. Viena no šīm lietām bija nodarbinātības situācija cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Pagātnē nedzirdīgie bija vairāk sociāli aizsargāti. Tiem bija darbs, tos aizstāvēja. likumi un sistēma.

Turpinājumu lasiet nākamajā pielikumā

Motivācija: mācīties, attīstīties, augt

Sadraudzība — laba lieta

Pārslā Bebre

Valmieras skolā ir beidzies projekta Comenius I triju gadu darbs. Šī projekta tēma bija par brīvā laika organizēšanu tā, lai pusaudžu prātus mazāk ietekmētu dažāda veida atkarības.

Bērni nodarbojās ar floristiku. Tika sagatavots un izdots skolas kalendārs, kuru rotāja pašu skolēnu zīmējumi. Tādas nodarbes bērniem patika.

Skolā viesojās pedagogi no projekta sadraudzības skolām: Slavno (Polija) un Mikeli (Somija). Pavasarī pie mums ieradās šo skolu skolēni. Organizējam dažādas tikšanās, kopēju darbošanos visu skolu

bērniem, dažādas sporta aktivitātes. Tas viss bērnus sadraudzēja. Saprasties palīdz arī žestu valoda.

Maijā skolas pedagogi, kas iesaistīti šajā projektā, devās uz Slavno. Arī tur mūsējiem bija dažādas tikšanās, jaunas iepazīšanās ar kolēģiem — viņu darba metodēm. Kopā atpūtās un pārrunāja padarīto.

Lielu iespaidu uz mūsu bērniem atstāja tikšanās policijā ar atbildīgajiem ceļu satiksmes darbiniekiem, pārrunas ar pusaudžiem. Bet «viesošānās» Valmieras cietumā pat lielākos trakuļus padarīja varen domīgus.

Mūsu un partneru kopīgs secinājums: par sadarbību esam ļoti gandarīti, vajadzētu rakstīt jaunu projektu, turpināt darbu un kontaktēšanos. ♦

Skolu izlaidumu hronika

Maruta Piterniece

Tas ir mans ceļš, ko eju,
Tā mana rūpe, kas būs,
Ceļavējš un pretvējš
Tagad sagaida mūs.

Šis rindas bija kādā no ielūgumiem, ko šogad uz izlaidumiem saņēma LNS valde. Katru gadu jūnijs ir izlaidumu laiks, un LNS pārstāvjiem arī šogad bija tas gods sveikt jauniešus viņu izlaidumos.

10. jūnijā — izlaidums Rīgas nedzirdīgo bērnu internātpamatskolā. Pacilājošs moments: svinīgās daļas sākumā visi 18 absolventi izpildīja zīmju valodā Latvijas himnu.

11. jūnijā — Valmieras vādzirdīgo bērnu internātskolā — attīstības centrā — notika jubilejas izlaidums — 40. pēc kārtas. 19 absolventi saņēma apliecības. Tika ievērota skolas tradīcija — nobeigt svinīgo daļu ar absolventu, skolotāju un apsveicēju kopīgi izpildīto valmierieša Rietekļa dziesmu «Še, kur līgo priežu meži.»

15. jūnijā — Rīgas 51. vidusskolas nedzirdīgo pamat-

izglītības apliecību saņēma 7 absolventi, bet vakarskolu ar vidējo izglītību beidza 10.

Te jāatzīmē, ka 51. vidusskolā šis bija pirmais vakarskolas izlaidums.

17. jūnijā — Operas teātrī pārpildītā Mazajā zālē risinājās Rīgas Raiņa 8. maiņu vidusskolas izlaidums. Skolu beidza vairāk nekā simts absolventu, kuru vidū 13 nedzirdīgie.

Ielūgums uz izlaidumu 2. jūlijā saņemts arī no divām absolventēm — M. Lasmanes un I. Pukses, kuras šogad beidz Daugavpils Pedagoģisko augstskolu.

Purvciema amatniecības skolu beidza arī J. Znotiņa. Par citām mācību iestādēm LNS pagaidām ziņu nav.

Novēlam jauniešiem veiksmi tālākajā dzīves ceļā, un lai tajā neizsīkst zinību alkas. Mūsu laiks ir tāds, kas prasa jaunas zināšanas ik brīdī.

Attēlā: Rīgas bērni — šoreiz LNS foruma atklāšanas ceremonijā. Centrā skolotāji U. Ozols un I. Sala.

Īpašie sveicieni!

ŠEINAI UN VIKTORAM IVANOVIM

2005. gada 9. jūnijā aprit mūsu vecāku, Šeinas un Viktoras Ivanovu, kopdzīves 45 gadi.

Visu dzīvi viņi ziedojuši darbam, un tieši darbaprieks ir viņu laimīgās ģimenes dzīves pamats. Viņi izaudzinajuši trīs bērnus, kuriem jau savas ģimenes un bērni. Mēs vienmēr esam jutuši vecāku atbalstu, siltumu, viņu centienus sniegt visu labāko. Kā vecmāmiņa un vectēvs, viņi ar maigu rūpību attiecas pret saviem četriem mazbērniem. Nu jau viņi ir vecvecāku godā. Lūk, tādi ir mūsu vecāki, kurus mēs milam un cienām!

Mēs sveicam viņus ar šo lielisko jubileju un vēlam nodzīvot kopā vēl ilgi, ilgi, priecējot savus bērnus un mazbērnus!

Bērni un mazbērni

ANDRIM FOMINAM

Kādu laimi lai mēs vēlam,
Lai tā spoži viz un mirdz?
Ne no vārdu plūdiem cēliem, —
Tik no mūsu siltās sirds.

Sirsnīgi sveicam 40 gadu jubilejā!

Mamma, tētis un brālis

LAIMONIM ZIRNĪTĪM

Gadi nāk un pazūd tālēs,
Gadi vēja spārniem skrien.
Un tie Tavā dzīves pavedienā
Mezglu četrdesmito jau sien.

Sirsnīgi sveicam 40 gadu jubilejā! Vēlam veselību un možu garu!

Sandra, Nils, Mārtiņš

ANATOLIĀM JERČAKAM

Lai sapņi saplaukst zilgi,
Lai dvēselē plaukst prieks,
Lai veselība turas ilgi
Un visi darbi — nieks.

Sirsnīgi sveicam Anatoliju, mūsu kluba valdes locekli, aktīvu galda tenisa spēlētāju. 40 gadu jubilejā. Vēlam daudz spēka un izturības!

RSK «NS»

Projekts LATVIJAS NEDZIRDĪGO SPORTA FEDERĀCIJAS STATŪTI 2005

1.nodaļa

Vispārīgie noteikumi

1.1. Biedrība "Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija" (turpmāk tekstā – LNSF) ir patstāvīga, brīvprātīga sporta sabiedrisko organizāciju apvienība, kas organizē un vada nedzirdīgo un vājdzirdīgo personu (turpmāk tekstā – sportistu) sporta dzīvi visā Latvijā.

1.2. LNSF nosaukums angļu valodā ir LATVIAN DEAF SPORTS FEDERATION.

1.3. LNSF darbojas saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas likumdošanu, LNSF statūtiem, DEAFLYMPIC statūtiem, Eiropas Nedzirdīgo Sporta Organizācijas (EDSO) statūtiem un Starptautiskās Nedzirdīgo Šaha Komitejas (ICSC) statūtiem.

1.4. LNSF ir juridiska persona – tai ir tiesības savā vārdā un uz īpaša pilnvarojuma pamata trešo personu vārdā slēgt līgumus un kārtot citus darījumus ar fiziskām un juridiskām personām iegūt un atsavināt mantu un iegūt tiesības un uzņemt pienākumus, būt prasītājam un atbildētājam tiesā vai šķīrējtiesā, tā patstāvīgi veido savu iekšējo organizatorisko struktūru.

1.5. LNSF ir savs zīmogs ar tās nosaukumu, sava simbolika, karogs, norēķinu konti vai citi konti.

1.6. LNSF atbild par savām saistībām ar visu tai piederošo mantu.

2.nodaļa

Darbības mērķi un uzdevumi

2.1. LNSF galvenie mērķi ir nodrošināt sabiedrisko labumu Latvijas sociāli mazaizsargātai grupai – personām ar dzirdes traucējumiem:

2.1.1. veicināt sporta attīstību starp Latvijas valsts sportistiem kā veselības nostiprināšanas līdzekli,

2.1.2. sekmēt viņu iesaistīšanos sporta pasākumos, sportistu meistarības līmeņa celšanu un sporta tiesnešu kvalifikācijas paaugstināšanu,

2.1.3. atbalstīt nedzirdīgo un vājdzirdīgo sporta klubu dibināšanu.

2.2. Statūtos noteikto mērķu realizācijai LNSF veic šādus uzdevumus:

2.2.1. organizē valsts čempionātus un LNSF balvas izcīņas dažādos sporta veidos,

2.2.2. uztur sakarus ar citām Latvijas valsts sporta organizācijām un veicināt savu sportistu piedalīšanos to rīkotajās sacensībās un pasākumos,

2.2.3. rada labvēlīgus apstākļus LNSF izlases sportistu regulārām sporta nodarbībām atbilstoši viņu vēlmēm un interesēm,

2.2.4. veicina Latvijas sportistu piedalīšanos starptautiskajās sacensībās,

2.2.5. uztur draudzīgus sakarus ar citu valstu invalīdu sporta organizācijām,

2.2.6. izdod informatīvos un reklāmas izdevumus,

2.2.7. veido materiāli tehnisko bāzi aktīvas atpūtas un sporta pasākumu organizēšanai, sporta veidu attīstības sekmēšanai un augstu sportisko rezultātu sasniegšanai,

2.2.8. sniedz palīdzību izglītības iegūšanai un izglītības līmeņa celšanai sporta jomā,

2.2.9.1. apbalvo aktīvākos biedrus – sportistus, organizatorus un darbiniekus ar prēmijām vai balvām,

2.2.10. piesaista papildus finansējumu no Latvijas vai ārzemju organizācijām un uzņēmumiem LNSF pasākumu organizēšanai, materiāli tehniskās bāzes attīstībai, inventāra, iekārtu iegādei, irei un citiem ar sportu saistītiem mērķiem,

2.2.11. apkopo un sistematizē visu vizuālo informāciju un citus ar sporta dzīvi saistītus vēsturiskos materiālus. Pēta un saglabā materiālus par nedzirdīgo sporta dzīves vēsturi.

3.nodaļa

Biedru iestāšanās, izstāšanās un izslēgšana no LNSF

3.1. LNSF var iestāties jebkura rīcībspējīga juridiska persona (turpmāk tekstā – Biedrs), kas atzīt LNSF statūtus. Iesnieguma – pieteikuma formu un tam klāt pievienojamu dokumentu sarakstu nosaka LNSF valde.

LNSF Biedrs – nedzirdīgo sporta klubi un sporta biedrība – apvieno

fiziskās personas. Viņi darbojas saskaņā ar saviem statūtiem vai nolikumu.

3.2. Lēmumu par biedra uzņemšanu, izslēgšanu no LNSF pieņem Valde.

Sēdē, kurā izskata pieteicēja lūgumu, var piedalīties iesniedzēja pārstāvis un sniegt papildus informāciju vai paust savu viedokli.

3.3. Ja Valde noraida pieteicēja lūgumu, iesniegt atkārtotu pieteikumu var ne ātrāk kā pēc viena gada aizvadišanas.

3.4. Biedrs jebkurā laikā var izstāties no LNSF, iesniedzot rakstveida paziņojumu.

3.5. Biedru var izslēgt no LNSF ar Valdes lēmumu ja:

3.5.1. biedrs ilgāk par 3 gadiem nav maksājis biedra naudu,

3.5.2. biedrs nepilda LNSF institūciju lēmumus,

3.5.3. biedrs nepilda savus pienākumus un uzņemtās saistības,

3.5.4. biedrs veic citu darbību, kas pretrunā ar šajos statūtos noteikto vai nodara būtisku kaitējumu LNSF.

3.6. Biedra uzņemšanas vai izslēgšanas jautājuma neapmierinoša lēmuma gadījumā viņi šo lēmumu var pārsūdzēt LNSF kongresam.

3.7. LNSF ved savu biedru reģistru, sniedz statistiskās ziņas valsts un starptautiskajām sporta institūcijām. Informācija par LNSF biedriem pieejama tikai Biedriem, LR tiesībsargāšanas institūcijām un augstāk - stāvošajām starptautiskām nedzirdīgo sporta organizācijām.

4.nodaļa

Biedru tiesības un pienākumi

4.1. LNSF biedriem ir šādas tiesības:

4.1.1. aktīvi piedalīties LNSF darbībā, izteikt savus priekšlikumus, aizstāvēt savu viedokli un brīvi kritizēt tās institūciju darbību,

4.1.2. saņemt informāciju par LNSF darbību, tai skaitā iepazīties ar

LNSF valdes protokoliem, lēmumiem un rīkojumiem,

4.1.3. piedalīties LNSF organizētos pasākumos, noteiktā kārtībā izmantot bāzes un inventāru,

4.1.4. sākot ar 21 gadu vecumu tikt ievēlētam LNSF valdē un citos LNSF amatos,

4.1.5. izstāties no LNSF, iesniedzot par to rakstveida paziņojumu Valdei.

4.2. LNSF biedru pienākumi:

4.2.1. godprātīgi ievērot LNSF statūtu prasības un izpildīt LNSF pārvaldes institūciju lēmumus un rīkojumus,

4.2.2. popularizēt sportu kā veselīgu dzīves veidu,

4.2.3. piedalīties LNSF darbības mērķprogrammas īstenošanā,

4.2.4. regulāri maksāt biedru naudu, sistemātiska biedru naudas nemaksāšana uzskatāma par biedra vēlēšanos izstāties no LNSF,

4.2.5. cienīt LNSF prestižu un tradīcijas, cienīt citu biedru viedokli,

4.2.6. celt savu sportisko meistarību ar regulāriem treniņiem,

4.2.7. izstājušos un izslēgto biedru nauda vai citi ieguldījumi netiek atmaksāti,

4.2.8. LNSF biedri neatbild par federācijas saistībām, LNSF neatbild par Biedru saistībām.

5.nodaļa

LNSF organizatoriskā struktūra

5.1. Augstākā LNSF pārvaldes institūcija ir Biedru sapulce. Biedru sapulces pienākumus pilnā apmērā pilda no biedru ievēlēto pārstāvju - rīcībspējīgu fizisku personu sapulce – kongress. Visiem LNSF biedriem ir tiesības piedalīties pārstāvju vēlēšanās. Pārstāvības normu, pārstāvju izvirzīšanas un ievēlēšanas kārtību nosaka LNSF Valde.

5.2. LNSF prezidents, viceprezidents un revīzijas komisijas priekšsēdētājs ir kongresa delegāti ar balsstiesībām.

5.3. LNSF centrālās pārvaldes institūcijas ir pārstāvju sapulce – kongress un LNSF Valde, kuru statūtos noteiktā kārtībā ievēl LNSF kongress.

5.4. LNSF Biedri ir juridiskas personas, kas vadās un darbojas saskaņā ar UR reģistrā apstiprinātiem statūtiem.

6.nodaļa

Kongress

6.1. Kongress ir augstākā LNSF pārvaldes institūcija, ko sasauc valde reizi 4 gados.

6.2. Delegāti kongresā var piedalīties tikai personīgi, pārstāvot sava kluba viedokli.

6.3. Ārkārtējo kongresu valde var sasaukt:

6.3.1. ja tā sasaukšana nepieciešama LNSF interesēs,

6.3.2. ja to rakstveidā, norādot sasaukšanas iemeslu, pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa biedru. Kongresu sasauc divu mēnešu laikā. Ja valde nesasauc kongresu, biedri, kuri prasa sapulces sasaukšanu, var patstāvīgi sasaukt kongresu, ievērojot noteikto kongresa sasaukšanas kārtību.

6.4. Kongresa darba kārtību un tajā izskatāmos ziņojumus un lēmumu projektus kongresa delegātiem jāsaņem ne vēlāk kā 1 mēnesi pirms sēdes.

6.5. Kongresa delegāti priekšlikumus par saņemtajiem lēmuma projektiem iesniedz LNSF valdei ne vēlāk kā 2 nedēļas pirms kongresa sākuma.

6.6. Kongress ir tiesīgs, ja tajā piedalās ne mazāk kā 2/3 ievēlēto delegātu.

6.7. Katram delegātam kongresā ir viena balss. Delegātam nav balsstiesību, ja kongress lemj par darījuma noslēgšanu ar šo delegātu vai prasības celšanu vai lietas izbeigšanu pret šo delegātu.

6.8. Ja kongress nav lemtspējīgs sakarā ar kvoruma trūkumu, Valde ne vēlāk kā pēc trim nedēļām no jauna sasauc kongresu ar tādu pašu darba kārtību. Sasauktais kongress ir tiesīgs pieņemt lēmumus neatkarīgi no klātesošo delegātu skaita, bet ne mazāk par vismaz divu klubu delegātiem.

6.9. Kongresu vada Valdes prezidents, ja delegāti neievēlē citu

kongresa vadītāju. Kongresa gaita tiek protokolēta. Protokolu paraksta sapulces vadītājs un protokolists.

6.10. Kongress notiek atklāti, ja motivētu lēmumu par citādu kongresa norises kārtību nepieņem kongress.

6.11. Visus lēmumus kongress pieņem, ja par tiem nobalso vairāk nekā puse klātesošo delegātu.

6.12. Balsošanas kārtību un veidu par jebkuru jautājumu nosaka kongresa delegāti.

6.13. Kongress:

6.13.1 noklausās un apstiprina Valdes un revidenta pārskatus,

6.13.2 koriģē, papildina un pieņem LNSF darbības programmu, kas ietver darbības mērķus un uzdevumus noteiktam periodam,

6.13.3 ja nepieciešams izdara grozījumus un pieņem LNSF Statūtus. Statūtu grozījumi stājas spēkā ar to pieņemšanas brīdi, bet attiecībā uz trešajām personām – tikai pēc statūtu grozījumu reģistrēšanas LR UR reģistra.

6.13.4 ievēl un atsauc no delegātu vidus LNSF prezidentu. Prezidentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- jābūt personai ar dzirdes traucējumiem,

- vismaz 5 gadus ir biedrs kādā no LNSF klubiem,

- jāpārvalda latviešu nedzirdīgo zīmju valoda,

- jābūt Latvijas republikas pilsonim.

6.13.5. ievēl un atsauc LNSF valdi 7 (5) cilvēku sastāvā, kuru kandidatūras iesaka LNSF prezidents. Valdē jābūt pārstāvjiem no vismaz 2 Latvijas reģionos esošajiem klubiem.

6.13.6. ievēl un atsauc revidentu,

6.13.7. kontrolē LNSF pārvaldes institūciju darbību, uzrauga darbības programmas, budžeta un lēmumu izpildi,

6.13.8. pieņem lēmumu par LNSF darbības izbeigšanu vai reorganizāciju.

6.14. Kongresam nav tiesības pieņemt tādus lēmumus, kas ietilpst LNSF Valdes vai citas statūtos paredzētās institūciju kompetencē.

6.15. Tikai LR tiesa, pamatojoties uz LNSF biedra, valdes locekļa, revidenta pieteikumu, var atzīt kongresa lēmumu par spēkā neesošu, ja šāds lēmums vai tā pieņemšanas procedūra ir pretrunā ar likumu vai statūtiem vai ir pieļauti būtiski pārkāpumi kongresa sasaukšanā vai lēmuma pieņemšanā. Prasību var celt triju mēnešu laikā no dienas, kad attiecīgā persona uzzināja vai tai vajadzēja uzzināt par kongresa lēmumu, bet ne vēlāk par gadu no lēmuma pieņemšanas dienas.

7.nodaļa

Valde

7.1. LNSF izpildinstitūcija ir Valde, kas vada un pārstāv LNSF kongresu starplaikā.

7.2. Valde sastāv no 7(5) valdes locekļiem – fiziskām, rīcībspējīgām personām, LR pilsoņiem, ieskaitot prezidentu.

7.3. Valdes locekļi no sava vidus ievēl viceprezidentu.

7.4. Valdes darbu organizē LNSF prezidents. LNSF prezidenta prombūtnes gadījumā valdes darbu organizē LNSF viceprezidents. LNSF prezidents un viceprezidents ir tiesīgi pārstāvēt LNSF atsevišķi.

7.5. Valdes loceklim ir tiesības pārstāvēt LNSF tikai kopīgi ar vismaz vēl vienu no valdes locekļiem.

7.6. Valdes locekļi par savu pienākumu pildīšanu var saņemt atlīdzību, tās apmēru nosaka Valde.

7.7. Valdes loceklim ir tiesības uz tādu izdevumu segšanu, kuri radušies viņa pienākumu izpildes gaitā.

7.8. Valdes sēdes sasaucamas ne retāk kā vienu reizi 2 mēnešos un tās ir pilntiesīgas, ja piedalās vairāk nekā puse no locekļiem.

7.9. Visus jautājumus valde izlemj atklāti balsojot, ar vienkāršu balsu vairākumu. Atsevišķos gadījumos balsošanu var rīkot aizklāti. Balsīm līdzīgi daloties, izšķirošā ir sēdes vadītāja balss.

7.10. Valdes sēdes tiek protokolētas. Protokolā obligāti ieraksta pieņemtos lēmumus, norādot katra valdes locekļa balsojumu „par” vai „pret” par katru lēmumu.

7.11. Valde

7.11.1. nodrošina Kongresā apstiprinātās LNSF darbības programmas izpildi,

7.11.2. apstiprina LNSF organizatorisko struktūru, ņemot vērā likumdošanas un statūtu prasības,

7.11.3. apstiprina algoto darbinieku skaitu, viņu tiesības un pienākumus,

7.11.4. koordinē nedzirdīgo sporta biedrības un sporta klubu darbu,

7.11.5. sagatavo gada pārskatu un apstiprina LNSF budžetu,

7.11.6. organizē LNSF grāmatvedības darbu saskaņā ar LR spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem,

7.11.7. pilnvaro LNSF pārstāvjus piedalīties vietējo un starptautisko organizāciju darbā,

7.11.8. nosaka pārstāvniecības normas uz LNSF kongresu,

7.11.9. nosaka iestāšanās un ikgadējās biedru naudas apmērus, maksāšanas kārtību,

7.11.10. valdes locekļiem ir pienākums sniegt revīzijas institūcijai visas revīzijas veikšanai nepieciešamās ziņas un dokumentus,

7.11.11. apspriež un izlemj citus ar LNSF pārvaldi saistītos jautājumus, kas nav Kongresa kompetencē.

8.nodaļa

Revidents

8.1. LNSF finansiālās un saimnieciskās darbības kontroli veic Revidents, kuru ievēl kongress uz 4 gadiem,

8.2. Revidents nevar būt LNSF Valdes loceklis vai darbinieks,

8.3. Revidents darbojas saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas likumdošanu un revīziju veic ne retāk kā 1 reizi gadā.

8.4. Revidents:

8.4.1. veic LNSF mantas un finanšu līdzekļu revīziju,

8.4.2. dod atzinumu par LNSF gada budžetu un gada pārskatu,

8.4.3. izvērtē LNSF grāmatvedības un lietvedības darbu,

8.4.4. sniedz ieteikumus par LNSF finanšu un saimnieciskās darbības uzlabošanu,

8.5. LNSF valde gada pārskatu citām institūcijām var iesniegt tikai ,ja to apstiprinājis revidents.

9.nodaļa

Līdzekļi un manta

9.1.LNSF ir savi līdzekļi un materiālās vērtības, sacensību organizēšanai nepieciešamais inventārs un citi, kas nepieciešami LNSF darbībai.

9.2. LNSF līdzekļu veidošanas avoti:

9.2.1. LNSF biedru iestāšanās un ikgadējās biedru maksas,

9.2.2. fizisko un juridisko personu ziedojumi,

9.2.3. dažādu projektu finansējums,

9.2.4. valsts un pašvaldību līdzekļi LNSF mērķprogrammu vai pasākumu finansēšanai,

9.2.5. ienākumi no citiem finansēšanas avotiem, kas nav aizliegti ar likumu vai citiem normatīvajiem aktiem.

10.nodaļa

LNSF darbības izbeigšanas kārtība

10.1 LNSF darbība var tikt izbeigta:

10.1.1. ar LNSF kongresa lēmumu,

10.1.2. citos Latvijas Republikas likumdošanā paredzētos gadījumos,

10.2. Jautājumu par LNSF darbības izbeigšanu vai reorganizāciju, likvidācijas kārtību, mantas un finanšu līdzekļu izmantošanas kārtību lemj LNSF kongress, kas izveido likvidācijas komisiju. Lēmums pieņemts , ja par to nobalso vairāk nekā 2/3 ievēlēto delegātu.

10.3. LNSF Biedri likvidējami ar LNSF Valdes lēmumu.

Biedru pilnvarotās personas:

Statūti apstiprināti Latvijas Nedzirdīgo Sporta federācijas

9.kongresā Rīgā, 2005.gada 26. novembrī.

Komentārs LNSF Statūtu jaunajai redakcijai

LNSF Valdes sēde pieņēmusi šo projektu par pamatu LNSF Statūtu apstiprināšanai LNSF kongresā 2005. g. 26.novembrī.

LNSF Statūtu projekts tiek publicēts avīzē „Kopsoli” un

ievietots mājas lapā internetā www.lnsf.lv.

Gaidām no visiem priekšlikumus vai papildinājumus līdz š.g. 1.septembrim. Tos varat sūtīt LNSF statūtu komisijai, Elvīras ielā 19. Rīgā, LV – 1083, faksēt uz numuru 7470589 vai sūtīt pa e-pastu: lnsf@inbox.lv

Publikācija apmaksāta

Ziņo Rīgas sporta klubs «Nedzirdīgo sports»

**16. — 17. jūlijā
SPORTA SPĒLES**

atpūtas bāzē «Sveikuli», Tukuma rajonā pie Jumpravas ezera Spēlēs piedalās tikai komandas. Katrā komandā 2 vīrieši un 1 sieviete.

Komandu pietiekumi spēlēm izdarāmi uz vietas 16. jūlijā līdz pl. 10. Disciplīnas: minifutbols, volejbols, virves vilkšana, stafete u.c.

16. jūlijā atsevišķi tiks organizētas spēles arī bērniem.

Dalības maksa: RSK «Nedzirdīgo Sports» biedriem brīva, bērniem līdz 16 gadu vecumam 1 Ls, pārējiem, kuri nedzīvo Rīgā 2 Ls, pārējiem, kuri dzīvo Rīgā 3 Ls.

Neaizmirstiet ņemt līdzi teltis!

LNSF informē

13. — 14. augustā

LNSF BALVAS IZCĪŅA MAKŠĶERĒŠANĀ

Liepājas rajonā, Nīcā pie Bārtas upes:

13.08. pl. 16 — 21 pludīnmakšķerēšana

14.08. pl. 10 — 12 gruntsmakšķerēšana

LNSF balvas izcīņā var piedalīties visi Latvijā dzīvojošie nedzirdīgie un vājdzirdīgie.

Dalībnieku pieteikumi jāiesniedz tiesnešu kolēģijai 1 stundu pirms sacensību sākuma.

Dalības maksa: ar sporta klubu, kas ir LNSF biedri, oficiālu pieteikumu — bezmaksas, pārējiem — 2 Ls.